

növekvő köztársaságnak, melyet végleg megszállítottán, a harmadszori megválasztást már semmi áron el nem fogadta, hanem egy felséges búcsúszóval letéve a hatalom jelvényeit, végképen visszavonult birtokára, hol 1799 decz. 14-én véletlen meghülés miatt elhunyt 67 éves korában.

A mint halálának híre másnap Philadelfiába, az Egyesült-Államok képviselőházába megérkezett, a ház szónoka remegő hangon jelentette be a gyászbeszédet, mely annyira meghatotta a képviselőket, hogy a gyűlést nyomban berekesztették, a szószerket gyászba vonták s a képviselők mind mély gyászba öltöztek. A ház szónokának mélyen megindító emlékbeszédére a képviselőház külön bizottságot küldött ki azon egyhangúlag adott utasítással, hogy gondoskodjék megállapodásról arra nézve: miként lehetne legméltóbban megtisztelni Washingtonnak, annak a férfúnak emlékeztétét, a ki «első volt a békében, első a háborúban és első polgártársainak szívében». S ez a jellemzés mind máig szinte közmondásszerűen él az amerikai nép ajkán, mely e mellett úgy emlegeti Washington-t, mint «a haza atyját», oly nemes értelemben értvén és érezvén e megtisztelő melléknevet, mint talán egy más nép sem, melynek ilyen dísznévre érdemes fia volt, vagy van.

Washington előre érezvén halálát, végrendeletet tett, melynek két pontja különösen érdemes a fölemlítésre. Az egyikben azt a kívánságát nyilvánította, hogy holttestét minden dísz és halotti pompa nélkül mount-vernoni kertjében temessék el s hantja fölött gyászbeszédet se tartsanak. Nem is tartottak. Egyedül annyit tettek, hogy koporsóját a sirba eresztés előtt rózsákkal, kedves virágaival, halmozták el. Másik intézkedése az volt, hogy rabszolgáit mind föltétlenül felszabadította s így nagy idővel megelőzte hazáját, mely a rabszolgák felszabadításának emberies művét csak később és akkor is véres harcok árán tudta végrehajtani.

Washington a legistább jellemű, legfeneklebb elméjű és legnemesebb szívű emberek egyike volt, kinek a sors hadvezéri kardot és kormányalezát erőszakolt a kezébe s ő sem egyikkel, sem másikkal soha vissza nem ért. Olyan ember volt, «a kinek ajkán hazugság soha meg nem szólt», «a ki élete első napjától az utolsóig hű volt magához és elveihez», «a ki az erénynek és becsületességnek megtestesülése volt», s «a ki a haza iránt csak kötelességeket ismert, melyeket véglegellettig a legnagyobb lelkiismeretességgel teljesített». E mellett olyan államférfi volt, a ki mindig és mindenben a törvény alapján állott, a ki csak igaz úton járt még ellenségei irányában is. Mint hadvezér, így szokta inteni katonáit: «A mi hivatásunk a legszüesebb hivatás; bármily hibának még az árnyéka is elhomályosítja dicső tetteink fényét!» S ezt nem csak mondta, hanem egész életén át saját példájával is bizonyította.

E nagy ember halálának századik évfordulóját Amerika ünnepli, de ez ünneplésben részt kíván venni az egész művelt világ.

HEINE KÖLTEMÉNYEIBŐL.

DALOK.

Szívemre kezeskéd . . .

Szívemre kezeskéd, lánykám, ide tedd:
Benn halod-e, éred-e, úgy mi ketyeg?
Egy ács lakik itt, gonosz ács, ide benn,
Folyvást a koporsóm' ácsolja nekem.

Ácsol, kalapácsol, nap-éjjelen át,
És nem hagy alunom, nyugtot sosem ad.
Végezd be, sietve, jó ács, csatarád',
Hadd alhatom el mentől hamarabb!

Szól a zene.

Szól a zene, trombitája
Tulharsog a hegedőn;
A menyasszony-tánczot járja
Az én régi szeretóm.

Vége-hossza nincs zajoknak,
Hogy zengnek a víg dalok!
Közbe meg nyögnek, zokognak,
Ott fön a jó angyalok.

Késő . . .

Késő, a mit felém mosolygasz,
Késő, mit ajkad rám sohajt;
Melyet kegyetlen eltaszítál,
Ah, az az érzet rég kihalt.

Késő, késő viszonszerelmed!
S csak úgy esik szívemre már
Forró szerelmi pillantásod,
Mint sír fölé a napsugár.

Csak azt szeretném tudni, lelkünk
Hová megyen, ha meghalánk?
Hol van a szél, a mely kitombolt?
Mely elalvók, hol van a láng?

Egykor nekem is . . .

Egykor nekem is szép hazám volt,
Az ibolya
Mosolyga ott, a rózsza lángolt . . .
Álom vala.

A csók oly édes, édes a szó,
Mint fuvola,
«Szeretek» oly csodásan hangzó . . .
Álom vala.

Fordította Szász Károly.

GEOFFROY RUDÉL és TRIPOLISI MELISANDA.

Blaye-kastélyban, a falon, egy
Szőnyeget látsz, drága dísznek,
Melyet egykor szép kezevel
Tripolis grófnője himzett.

Egész lelkét bele himzé,
S selyemszállal míg kivarra,
Könnyeivel megbűvölte. —
Az van ábrázolva rajta:

A mint a grófnő a paron
Rudélt haldozolta lelte,
S vágyainak eszményképét
A dalokban fölismerete.

És Rudél is életében
Itt először és utolszor
Látta hölgyét, őt álmában
A ki elbűvölte sokszor.

Ráborult a hölgy Rudéle,
Szenvedélyvel átkarolta,
Csókolá a hűlő ajkat,
Mely az ő dícsét dala.

Ah! az első csók egyúttal
Végbűcsúnak csókja nékik,
Kihajták a kéjnek, kinnak
Csorduló kelyhét fenéig.

Blaye-kastélyban, minden éjjel,
Suhogás, zaj, tempa nesz kél:
A falszöngy két alakja
Ime élni kezd, föleszmél.

A lovag s a hölgy megrázzák
Zsibbadt árny-testük' s a szép pár
Hirtelen kilép a falból,
S a teremben föl s le sétál.

Van enyelgés, suttogás, bók,
Sóhajok bús epedése,
És a régi troubadour-kor
Száz bohó kedveskedése.

«Geoffroy! Hangodtól, édes,
Elkezd holt szívem dobogni,
És a rég kihalt parázsból
Lángot érzek fellobogni!»

«Melisand! Virágom, üdvöm!
Ha bele nézek szemedbe,

Élek újra, — csak keservem,
Földi bűm van eltemetve.»

«Geoffroy! Szeretünk egymást
Álmunkban, s szeretjük íme
A halálban is, — no ládd, ez
Ámor-isten csoda-míve!»

«Melisand! Mi az az álom?
Mi az a halál? — Üres hang
Szerelmem csak a valóság,
S én szeretlek, mondhatatlan.»

«Geoffroy! Mi jó e csöndes,
Holdsugáros várteremben,
Soh' se vágyom napvilágon
Járni többet, én szerelmem.»

«Melisand! Te kis bohó,
Hisz a napfény te magad vagy,
Hol te jársz, ott kikelet nyit,
Szerelmem és üdv fakadnak!»

Így enyelgnek, föl s le járvá,
A szerelmes, kedves árnyak,
Fényénél az ablakon át
Beözönlő holdsugárnak.

Mígnem a kisértet-űző
Hajnal a holdfényt föliszsa, —
S ő k riadtan elsuhanak,
El, a falszöngyegbe vissza.

A WALKÜRÖK.

Harez a földön. Fön a légben
Három walkür, felhőméné
Sebesen szágulda fut,
S pajzsosörgetve cseng daluk:

«Népek vínak, fejedelmek
Küzdve konzért, harcra kelnek;
Hatalom a fő harceny,
Bátorság a fő örény.

«Hejh, haláltól meg nem védnek
Érez-sisakok, büszke vérték,
Elfolyik a hősi vér,
S a silányé a babér.

«Diadalív várja holnap,
A ki a magánál jobbat,
Bajnokabbat verte le,
S népet, földet nyert vele.

«Bevonul, mint triumphátor.
Polgármester és szenátor
Nyújtja át a kulcsokat,
S dől be a kapun a had.

«Torka döng a bástyafalnak,
Kürtök, trombiták rivalnak,
Harangoktól zúg a lég,
S éljente bóg a esőcselék.

«Erkélyről a hódítónak
Szép kezek virágot szórnak,
Hull mosoly, s virágözön;
Ő meg döllyösen köszön.»

Fordította Vargha Gyula.

HEINE HENRIK.

(1799 deczember 13. — 1856 február 17.)

Épen száz éve, hogy a termőerőben kiapadhatatlan anyatermészet az emberiséget szárazdunk, sőt minden idők egyik legnagyobb lyrikusával, Heine Henrikkel ajándékozta meg. Költőnk a búcsúzó század utolsó napjaiban (1799 decz. 13-án) született, az újkor hajnalán, melyet a francia forradalom lángjai már pirosra festettek. A piros hajnal szürke, ködös reggel váltotta föl, melyben a népek ismét álomba merültek, de Heine szívében a tűz soha ki nem aludt, s a szerelem édes ajkú dalnok egyúttal a szabadság merész hangú énekeise is volt, valóságos «eiserne Lerche», (érezajku pacsirta), mint ő mondja Herwegh Györgyről. Kápráz-

tatóan fényes, de a mellett ritka világos szellem volt a Heine Henriké, de tele ellentéttel s végletességgel. Szívét sokszor csodálatos ellágyulás tölti el s érzései oly finomak, oly lehelletszerűek, mint az érintetlen gyümölcs hamva; majd meg a legádázabb harag, gyűlölet lobog benne, s kaján kedvel tapod mindent sárba, nem nézve, mi magasztos, mi alacsony, mi szent, mi becsülettel. Majd a tiszta eszményi tökéletes alakját állítja szemünk elé, majd torzító tükörben mutatja a tárgyakat, sőt gonosz szeszélylyel még attól sem irtózik, hogy a szépet egyetlen torzúnással kifogassa mivoltából. Képzetele tele van a középkor mondáival, teli tudóval szívja be a romanticismus levegőjét; de más részről lángoló gyűlölettel fordul a középkor szelleme és intézményei ellen s gyakran maróúggal önti le a romantícismust. Érdekes e tekintetben szembeállítanunk a *Romancero* két kiváló darabját, a «Geoffroy Rudél és Tripolisi Melisanda» és az «Apolló isten» czíműt. Amaz a romantikus szellem legtisztább, legfinomabb, mondhatni legnemesebb alkotása, emez a romantícismusként tökéletes, korhú kosztümben pellengérré állítása.

Alig győzzük csodálni Heine szellemének gazdagságát, sokoldalúságát s ismereteinek mesés kincseit, melyeket mint egy napkeleti kényúr, pazar kézzel szór, ha szeszélye úgy hozza magával, még a sárba is. Hirnevét a *Dalok könyve* alapította meg s mind máig ez hoz legtöbb szívet rezgésbe. Formáit a népköltésztől tanulta el, de a tartalmat saját lelkéből öntötte dalaiba s így megtaláljuk benne az érzelmek mind azt a vibrációját, mely a legtisztább harmoniától a legszilajabb diszharmoniaig csapong. Szelid ábránd, szentimentális epedés, pajzán tréfa, keserű gúny, forró, sőt néha durva érzékiség, mind feltalálhatók e csodálatos apró költeményekben, melyek fülbemészó zenéje szinte magától ömlik dalba. Későbbi szerelmi dalaiban kevesebb a tiszta harmat, — több a sár, nem számítva ide az «Uj tavasz»-t, mely lantjának húrjairól édes, lágy hangokat csalt.

Míg dalaiban érzéseinek változatos skáláján játszik, románczaiban s más elbeszélő vagy leíró verseiben szellemének fényét s ismereteinek csodás gazdagságát csillogtatja. Ismeri a történelmet, a múltat úgy, mint a jelent, a mondavilág alakjait, a különböző korok hitét, ábrándját, előítéletét, tudományát; képzetele a földet bekalandozza az éjszaki sarktól a déli sarkig, s szellemének ez az ereje s képzetének ez a pazar gazdagsága még akkor sem csökken, midőn a hosszú kinos betegség éveken keresztül ágyhoz szögzi s az elcsigázott test már csak olyan, mint a temetetlen hulla. Olykor maga is úgy képzele, mintha rég halva volna s a képzetek, melyek agyában keringenek, csak feljáró kisértetek volnának, melyek a költő koponyáját gyülekező helyül választották. De azért ir folyvást, csontvázra aszott újjával emelve föl megbénult szemhéjét. Ir költeményeket, melyek sötétek, zordonak, mint az apocalypsis képei, majd lágyak, mint az aeol-hárfa hangja. Hosszú száműzetés után második hazájának fővárosában Párisban hűnta le szemét örök álomra. Hazája, a nagy Németország megtagadta őt, soha sem tudta megbocsátani a velőki ható gúnyt, melylyel a költő folyvást lövöldözte politikai verseiben. Keresztényellenes, sőt atheista szelleme is sokakat elfordított tőle csakfitársai között. Nem akarjuk védni hibáit, tudjuk, hogy a méz e csoda-virág kelyhében sokszor méreggel vegyült. De ily kiváló emberi szellem, tévedései dacára is megérdemli a tiszteletet s a megemlékezésnek egy zöld levelét. Legyen áldott az a porló kéz, mely az elhagyott sirt

Kugler Ferenc rajza után.

HEINE (1829).

Grimm Lajos metszete után.

HEINE (1827).

HEINE DOMBORMIVŰ ARCZKÉPE D'ANGERS DÁVIDTÓL.

föl-fölkeresve megkoszorúzta s az az örökre lezárt szem, mely a részvét igaz harmatát hullatta a sokat szenvedett költő hamvai fölött domboruló kisny halomra. Talán nemcsak saját szíve érzelmeit tolmácsolta boldogult királynénk, hanem azt a halát is, melylyel mi magyarok Heine-nak tartozunk. Nem azt a hatást értjük, melyet Petőfitől kezdve költésztinkre gyakorolt, mely mélynek és maradandónak nem mondható, hanem azt a nemes, bátor szót, melylyel 1849 októberében a vad erő-

szaktól eltiport s Európa által megtagadott magyar nemzetnek a Niebelungokra emlékeztető hősi küzdelmét megénekelte.

A MILLIÁRDOK HAZÁJÁBÓL.

(Vége.)

Legsajátosabb példáját a feltűnési vágynak néhány milliómós nábob után furcsa ölete szolgáltatja, hogy halandó porhüvely befo-gadására szánt sírboltját már életében a legmagyobb pompával berendezteté. A woodlawni temetőben, mely csupán a tőke és vagyon e kiváltságosai számára van fenntartva. *Jay Gould* család sírboltja, mely 150,000 forintba került, s mely mellett éjjel-nappal külön e célra rendelt örök állanak, egy ideig páratlanul állt a maga nemében. Ma már azonban homályba szorította egy gazdag bányatulajdonos, *Townsend Hutchinson*, ki 200,000 forintért állított magának még életében mauzoleumot, mely tiszta gránitkőből épült s oltára a legtrikább márványból van faragva, a mihez való követ nagybobb darabokban csak egy elött pár évvel New-York közelében fölfedezett bányá tud szolgáltatni, melyet Hutchinson sietett megszerelni, hogy más hozzá se férhessen.

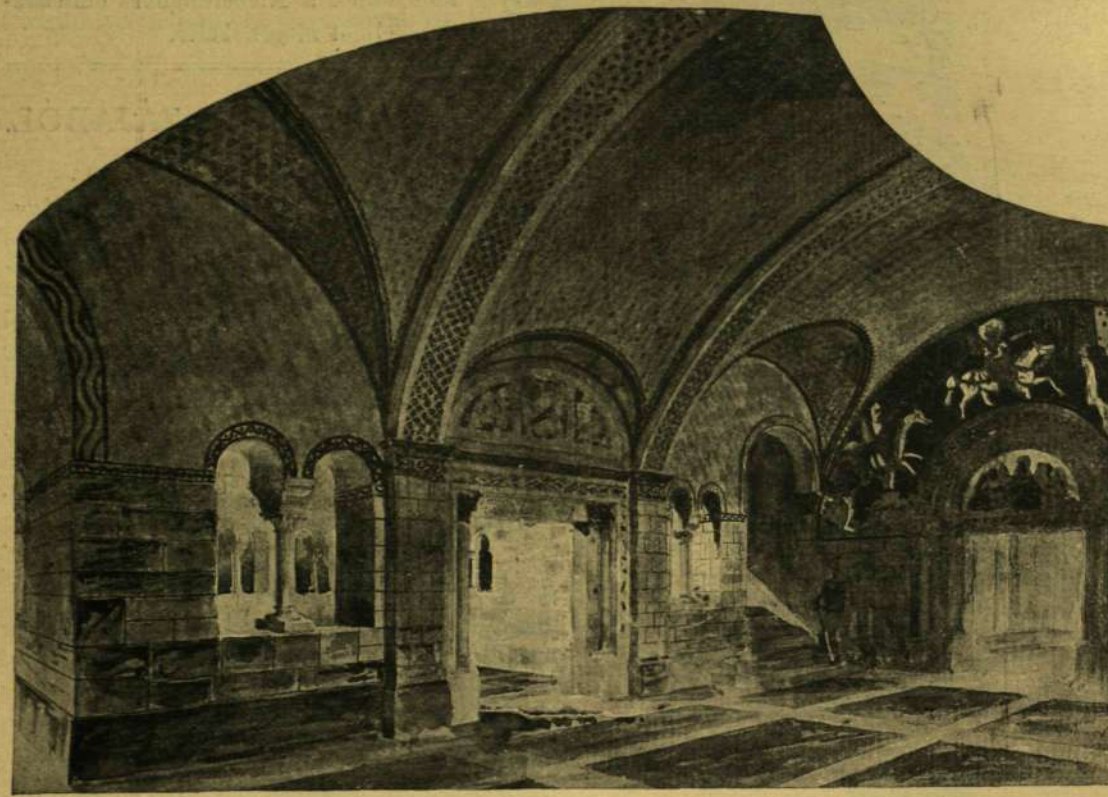
De hol marad ez is *Robert Goeltt*-nek most készülő sírboltja mögött, mely 310,000 forintba kerül, tiszta jón stílus lesz és 60 rekeszt fog magában foglalni. Egész belső berendezése a régi héber sírok mintájára készült.

S még ezt is felülmúlja a réz-király, *William Clark* sírboltja. Képzelnék egy tízenhárom köbméter terjedelmű nagy fehér gránit-tömböt, mely egy nagy üregbe van kivájva. Lépcső is mind egyetlen darabból vannak faragva, valamint harminczöt tonna súlyú gyönyörű gránit homlokzata is. Bronz kapuját Párisban rajzolták. A toskanai márványból készült oltár zöld márvány és aranszínű kristálylap mozaikkal van kirakva. A mennyezetet a régi egyptomi sírokéhoz hasonló mozaikok tarkítják s az egész, ha elkészül, félmillió forint értéket fog képviselni.

De térjünk vidámabb tárgyakra. Vessünk egy tekintetet az amerikai milliomos nők ruhá-táiraira, a melyek között kétségtelenül első helyen áll *Astor Pauline* ruhátára. Az Egyesült-Államok leggazdagabb örökösőjének atya ugyanis angol honpolgárságot szerzett s nagy-nehezen járta, hogy Pauline leánya az udvarnál is bemutatassék. Az erre való előkészületek mindent meghaladtak, a mit fényben és finom választékosságban eddig a nőt dívát terén kifejtve láttunk. Páris és New-York minden nő-szabója versengve igyekezett, hogy Astor Pauline szigorú követeléseit kielégíttesse. De nagy reményeik nem egészen teljesülhettek, mert a milliomos hölgy némi habozás után arra szánta el magát, hogy egyelőre csak 120 rubát visz magával, nem érve bele e számba természetesen a bál belépőket, kőpenyeket, kalapokat, cipőket, stb. Minden rubát külön dobozba csomagoltak be. A fehérnemű maga 38 ládát töltött meg, a párjával rakott kalapok pedig 72 skatulyát. A ruha, a melyet az udvari bemutatásnál viselt, remeke volt a varró művészetnek. Fehér szatinnól készült egészen fehér csipkékkel borítva. Uszálya fehér tükör bársony, gyöngyökkel kihimezve. Szintén nagy értékű gyöngyökkel kivarrt széles fehér szatín szalag vonult a bal vállról a csipőig. Kizárólag az ő számára készített gyönyörű fátyol és azon a hagyományos három strucz toll fejezte be az öltözéket. Az egész mintegy 6000 forintba került, természetesen nem érve bele a gyöngyöket. Ebédő ruhái, bálí és utcai öltözékei egyenként 1000 és 5000 forint értékű váltakoztak.

A kisasszony csak olyan gyöngyöket visel, melyek mindegyike 7—8000 forint értékű, s ilyen harmincz darab van a nyakán. Ezeket még anyjától örökölte. 19-dik születésnapján atya még egy más gyöngyosorral is megajándékozta, melyen minden gyöngy közel 4000 forint értékű s oly hosszú, hogy a nyakán átvette még a derekát is körülfogja. Van még miss Astornak egy a maga nemében megbecsülhetetlen és úgy nagyságra, mint fényre nézve páratlan gyöngye, mely egy majdnem láthatatlan vékony aranylánczcon lóg.

Hanem azért ne higgyük, hogy Astor Waldorf

AZ ELŐCSARNOK.

William leánya zavarba jön, ha majd férjhez megy és más ékszereket akar viselni. Rubin-gyűjteménye mindjárt Bradley Martinséé után következik. Van egy gyémántokkal telt szekrénykéje is, melyről az mondják, hogy a tartalma 800,000 forintot ér. Smaragdait pedig minden drágakő-kereskedő megbámulja.

Brooks Jozsefné, Brooks Mortimer, a híres milliomos leánya már inkább csak a cipőkben és kalapokban fejt ki példátlan fényűzést. Gyűjteményében van 12 pár angol sétaczipő kettős talppal és szegletes orral, nyolcz pár hegyes orrú francia gombos czipő, hat pár könnyű czipő a golf- és tennis-játékhoz, négy pár korosolyaczipő s nyolcz pár finom estélyi czipő selyemmel és gyöngyökkel kivarrrva, s ezüst- vagy aczélszáttal ellátva. Elfogadások, hangversenyek, ötórai teázások alkalmára nyolcz pár magas sarkú zerge-bőr czipőt és 12 pár selyem czipőt tart. Ez utóbbiakat drágakövek, amethyst, smaragd, stb. díszítik s arany szállal vannak himezve. Van ezek közt kék selyem, rózsaszín selyem, nilusi zöld selyem, arany-sárga, nefelejts-, rózsá-, chrysanthemum-himzéssel. Áraik 300 és 600 forint között váltakoznak. De a páma egy, a maga nemében páratlan, tizenkét gombos fokföldi zergebőr-czipőt illet, melynek felső részét gyémánt-csatt tartja össze. E pár czipő ára 435 frt volt csatt nélkül.

Rendkívüli példányok vannak a kisasszony kalapjai közt is. Többek közt egy roppant nagy fekete bársony kalap, hét különös nagyságú struczollal díszítve, mely 135 frtba került; egy ezüst szövetű kalap szürke tollakkal, egy piros bársony kalap két madárszárnnyal és hátra-hajló tollbokréttával; a kettő 350 forint volt; egy türkiz-kék bársony turbán drágakő csattokkal, három darab Stuart Mária «toque» (főkötő) cseresznye-piros bársonyból, baloldalt kitömött madárral és rubin csattal; összesen hetvenkét kalap 14,000 forint értékben; a drágaköveket természetesen nem számítva. Mindez nem rég ki is volt állítva New-Yorkban s általános irigységet és csodálkozást keltett.

Az egész világot bejárta annak a nábob békességnek a híre, melylyel nem rég *Vanderbill* Vilmos szép menyasszonyát, *Fair Virginiát* megajándékozta menyegzője előestéjén. A jegygyűrű több kisebb gyémánton kívül egy 109,000 forintot érő solitairt foglalt magában. Ezt egy európai ékszerész vitte Amerikába, miután az ó-világban hiába keresett rá vevőt. Ennek a gyűrűnek csak egy hibája van, hogy szerencsés tulajdonosa nem húzhat rá keztyűt, ha csak *lyukat* nem szakít a keztyű bőrében.

A bájos menyasszony, mihelyt a jegygyűrűt újján volt, maga gondoskodott a nászágyról. Sajátkezűleg rajzolta meg s készíttette azt el tömör aranyból; csupán keretei vannak vasból,

de elefántesont színű zománczsal borítva, melyen halvány kék nefelejtsfűzerek tarkállanak. Ugyanoly színű selyem mennyezet borúl az ágy fölé, fehér selyem muszlinnal és drága csipkékkel díszítve. Az ágy négy lába nagy tömör arany karmokban végződik.

Menyegzője napján a fiatal ara csupán fehéreneműt 25,000 forint értékűt viselt. Szoknyájának csipkéje, mint egy statisztikus kiszámította, elegendő lett volna arra, hogy árából 24 éven át minden szükségességgel ellássák egy egész városrész gyermekeit. A nászút is, bár csak három hétig tartott, több mint 150,000 forintjába került a fiatal Vanderbillnek. Természetesen, mert csak külön vonatokon utaztak, s a vendéglőkben, melyekben megszállottak, nem túrtak más idegent.

Sokat lehetne még írni az amerikai reneteg vagyonok tulajdonosainak minden képzeletet meghaladó fényűzéséről, melylyel bűvös kincseiktől szabadulni igyekeznek, két kézzel szórva a pénzt jobbra-balra. De mindhiában: minden millió helyett, melyet az ablakon kidobnak, két anyyi sétál be az ajtón.

A PÁRISI KIÁLLÍTÁS MAGYAR TERMEI.

A «Vasárnapi Ujság» ez évi 17-ik száma bőven megemlékezett a párisi kiállítás magyar pavillonjáról, s képben és leírásban ismertette annak terveit. A pavillon azóta Párisban külsőleg csaknem teljesen elkészült és általános érdeklődés tárgya. *Loubet*, a köztársaság elnöke csak a minap szemlélte meg a kiállítás elő-

AZ ÖSFOGLALKOZÁSOK TERME.

AZ 1900 ÉVI PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS MAGYAR TERMEI.

A HUSZÁR-TEREM EGYIK OLDALFALA A RÉGI MAGYAR HUSZÁRSÁG KÉPÉVEL.

készületeit és a legnagyobb elismeréssel és dicsőrértel szölvott a magyar pavillon építészeti sikeréről és a kiállítási területen tett látogatása alatt leghosszabbban időzött e pavillonban.

Most a pavillon belsejének elkészítésére került a sor. *Bálint* Zoltán és *Jámbor* Lajos műépítészek már egy esztendeje dolgoztak ezen a legnagyobb csendben; munkájukat csak a kormánybiztosság ismerte, míg aztán e hó 13-án meghívott közönségnek — melynek sorában ott volt a főváros művész és műértő társaságának színe-java — bemutatták saját műtermükben munkálataikat.

A magyar pavillonban 22 belső helyiség van, s mindannyinak tervét egyenlő gondnal és szeretettel készítették el a nevezett műépítészek. A program az volt, hogy a mint a pavillon külsején be van mutatva a magyar történelmi építészeti, azonképen a belsőségek is művészi

képet adjanak Magyarország templomainak, kastélyainak belső építészeti díszéről, felölelvén mindazokat az építészeti stíleket, a melyek hazánkban az évezredek során virágoztak. Hogy itt nem lehet utánzásról és másolásról szó, az világos. Egy rendes nagyságú szobában, vagy teremben olykor monumentális építészeti részleteket kellett feltüntetni, egy templomot néhol egy kis szobában kellett bemutatni és így a terem nem voltaképen másolatok, hanem az illető kor szellemében készült s még meglevő motívumok fölhasználásával megalkotott interieurok.

A főhelyet a pavillonban a «huszárterem» foglalja el. Az építészek nagy szeretettel és buzgósággal, és ép oly művészi készültséggel oldották meg az itt rájuk háruló feladatot. Ez a terem a huszárság intézményének van szentelve, a mely az egész világ hadseregeiben

magyar eredetű. Azonkívül e terem lesz a kormánybiztos fogadóterme, és ép azért művészi földíszítésére különös gondot kellett fordítani. A műépítészek abból a föltevésből indultak ki, hogy a terem a külső (vajdahunyadi) architektúrának megfelelőleg a XV. század végén épülhetett, de fa mennyezete később leégett, és talán 200 év múlva góthikus izlésben, de egy modernebb művész által restauráltatott. Azért a Szajna-parti fal, mely iverével a vajdahunyadi erkélyekre nyílik, a vajdahunyadi terem freskóit mutatja némi módosítással, míg a mennyezet gazdag díszítése későbbi alkotás. Ide a mennyezetbe nyolcz kép van tervbe véve a huszárság fegyvertényeiből, megannyi kis történelmi kép, továbbá hat híres magyar huszárgenerálisnak arezképe, a kik külföldi szolgálásban nyerték történelmi hírnévüket. A vajdahunyadi fallal szemközti falat már egy jelenkorbeli monumen-

A HUSZÁR-TEREM.

AZ 1900 ÉVI PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS MAGYAR TERMEI.

tális fresko-festmény díszíti, mely Vágó Pál műve; a terem egyik rövid falára szinte Vágó festette meg a modern huszárság apotheozisát. A terem másik rövid falát góth modorú családja díszíti, mely — minthogy egész a legújabb korig terjed — stílárís szempontból ugyan kissé anakronizmus, de a művészi szabadság a tervező műépítésznek nem róható föl hibául, mivel a terem koncepcziójának művészi egységét meg kellett övniök.

Míg a huszárterem teljesen önálló alkotás, addig egyes belsőségek kiválóbb történelmi emlékeinkre támaszkodnak. A pavillon előcsarnokának ékítménye a pécsi székesegyház díszítése után készül; föl van tüntetve a pavilonban a vajdahunyadi lovagterem, a csütörtök-hegyi kápolna, a nagydályai templom, a pozsonyi városház bejárájának architektúrája. A miskolci görög templom, a frankói vár, a sárospataki Rákóczi-kastély, a körmöci városház, a maksi templom, a keresdi kápolna és kopcsányi kastély egyes helyiségei szintén szerepelnek a termekben. Egyes belső helyiségeket azonban teljesen szabadon kellett az építésznek tervezniök, és ilyenkor művészi lelkesedéssel fordultak magyaros ornamentikához, és előszeretettel alkalmazták a népies elemet. Az ösfoglalkozások terme a magyar népies ornamentikát és építészeti elemeket öleli fel és igen kedves, eredeti alkotásnak ígérkezik.

A magyar osztály építőművészeti kiképzése a magyar pavillonnal korán sincsen kimerítve. A tulajdonképeni magyar kiállítás az óriási nagyságú francia csarnokokban 13 különböző helyen lesz elhelyezve. Az így széttagolt, decentralizált magyar kiállítást ugyancsak az építésznek kellett úgy összefoglalniök, hogy az mintegy művészi keretbe legyen helyezve, mely egyaránt modern és magyaros. Hogy ezen a téren mit alkottak az építészek, azt egy későbbi alkalommal fogjuk ismertetni.

A párisi magyar pavillon belső részleteinek ismertetése alkalmával bemutatjuk e sikerült építmény tervezőit is, Bálint Zoltán és Jámor Lajos tehetséges fiatal műépítészeinket.

BÁLINT ZOLTÁN 1871-ben Nagy-Váradon született. Tanulmányait Budapesten végezte és itt nyerte el 1892-ben a műegyetemen az építészeti oklevelet is. Hosszabb külföldi utazásokat tett; bejárta Német-, Francia-, Angol-, Svéd-, Norvég-, Dán-, Spanyol- és Olaszország egy részét, Belgiumot és Hollandiát. Budapesten hosszabb ideig volt alkalmazva Korb és Giergl építészek irodájában, és többek között vezetője volt 1896-ban az ezen iroda által végzett kiállítási építkezéseknek. 1897-ben nagyon magára vonta a figyelmet „Az ezredévi kiállítás architektúrája” című diszmuvéval, mely egyidejűleg magyar és német nyelven gazdagon illusztrálva jelent meg és a sajtó osztatlan elismerésében részesült. 1895-ben a mérnök- és építész-egyesület pályázatán egy színház-terve aratott nagy sikert és elnyerte az ezüstérmét (az arany érmét a bíráló-bizottság formahiba miatt nem adhatta ki.), 1896-ban az Ybl-féle érmét nyerte el. Az 1896-iki kiállításon pusztaszeri csarnokával aratott sikert. Számos kisebb pályázaton nyert el díjakat, míg 1897 tavaszán Jámor Lajos építésszel lépett társaságba. Együttes működésükkel több pályadíjat nyertek, így a szatmári vígadó pályázatának első díját, a lipótvárosi zsidó-templom pályázatán 23 pályázó közül a második díjat, a párisi kiállítás történelmi magyar pavillonjára és később ugyanennek berendezési terveire hirdett pályázaton első díjat nyertek. Megvalósított terveik közül a Bajza-utca 22-ik szám alatti palota egyik építészeti ékessége a fővárosnak.

JÁMOR LAJOS 1869-ben Pesten született. Tanulmányait Budapesten végezte és itt nyert építészeti oklevelet 1891-ben. Egy évig Berlinben tartózkodott, azután beutazta Német-, Francia- és Olaszország nagy részét, 1897-ben elnyerte a magyar mérnök- és építész-egyesület aranyérmét és a közoktatásügyi miniszterium utazási ösztöndíját. Egyideig Hauszman tanár építészeti irodájában dolgozott, 1896-ban pedig Alpár Ignác mellett mint a történelmi épület-csoportok művezetője, majd Lechner Ödön műépítész mellett. 1897-ben Bálint Zoltánnal szövetkezett és sikeres működésüket azóta együtt folytatják.

BÁLINT ZOLTÁN MŰÉPÍTÉS.

JÁMOR LAJOS MŰÉPÍTÉS.

A BOER HÁBORÚ DÉLI AFRIKÁBAN.*

London, 1899. december 4.

Ha nem is szántszándékosan elferditet, de mindenesetre nem eléggé tanulmányozott adatokon épült vélemények uralják egy idő óta a kontinentális sajtót a boerok és az angolok között fenforgó kérdésben, az utóbbiak hátrányára. Könnyen meg lehet magyarázni, ha az orosz, a német, de különösen a francia lapok ellenségesen, gyakran kárörvendezve nyilatkoznak az angol kormány, az angol nép, sőt az uralkodó személye ellen is, abból kiindulva, hogy a hatalmas Anglia álnokul megtámadta Transzvált, mivel meg akarja fosztani a kis nemzetet szabadságától és vagyonától.

A régi rokonszenves vonalonnál fogva, mely eddigéig az angol és a magyar között fennállott, nem lesz időnkivüli eljárás, ha megjegyzést tenni merészelek egy-két, most közkeletű téves adat megvizsgálására, mivel meg vagyok győződve, hogy elfogulatlan ítéletre Magyarországon még számíthatni.

Könnyen megmagyarázható, hogy az ellenséges forrásból eredő értesítések, melyek különösen dr. Leyds-től, Krüger ügynökétől származnak, az európai közvélemény irányítására eddigéig sikerrel hatottak: hiszen a nagyközönség, még Angliában is, csak az utóbbi időben kezdi megérteni a fenforgó kérdésnek részleteit; most jelenik meg a számos történelmi és földrajzi munka, mely a bonnyolódottnak látszó dél-afrikai kérdéssel foglalkozik.

Engemet e sorok megírására többek közt a Vasárnapi Ujság november 26-iki számának az az állítása indította, hogy „a boerok 1881-ben a híres majubahilli csatában teljesen megsemmisítették a Colley vezetése alatt álló angol sereget.” — Igenis, Colley tábornok elesett és csapata, melylyel a Majuba dombot elfoglalta, teljesen legyőzött, de egy 542 emberből álló zászlóalj seregnek nevezni nem lehet.

A körülmények, melyek ezen vereséghez vezettek, a következők:

*Dr. Duka Tivadar Londonban élő hírneves hazánkfiától kaptuk e levelet, mely az angol-boer viszályt illetőleg, a magyar hírlapirodalomtól eltérő fölfogásának kíván kifejezést adni.

1881-ki február 8-ikán Colley megtámadta a boerok csapatját az Ingogo dombon Natálaban, 300 gyalog katonával, 38 lovasal és négy hegyi ágyúval. A csata eldöntetlen maradt, mert mind a két fél visszatért táborába. Február 27-én volt a majubahilli csata napja, a midőn Colley tábornok igyekezett jövét tenni február 8-iki sikertelen támadását. Belebecsélte az ütközetbe a nélkül, hogy Sir Evelyn Wood tábornok megérkezését bevárna, kit pedig a völgyben levő segédszapatok siettetésével megbízott. A Majuba dombot Colley elfoglalta éjnek idején, de ágyúk nélkül; katonái szuronyt egyáltalában nem használtak. Az 542 emberből álló csapat nagy része vezérével együtt elesett, a többi mind hadifogolylyá lett. A vereség után Wood tábornok új támadásra szervezte a sereg hátralevő részét. Roberts tábornok épen jó időben megérkezett 10,000 katonából álló haderővel, mely a kudarcot csakhamar jóvá tehetette volna; de Gladstone kormányelnök elhatározta, hogy „nagylelkűségből” visszaengedi Transzvált a boeroknak, s bizonyos feltételek alatt békét kötött Krügerrel. E napokban azonban kisült lord Kimberley beszédéből, a ki akkor a kormány tagja volt, hogy Gladstone azért határozta el magát a békekötésre, mert ijesztgették, hogy ha nem ermed, az Oránje köztársaság Krügerhez fog csatlakozni és nagy háború támadhat. Tehát nem nagylelkűség, de félelem lett volna az indító ok.

Ezen békekötéssel 1881-ben, de bizonyos feltételek alatt, teljes szabadságot nyert Transzvált belügyeinek elintézésére. azon kikötéssel, a melytől semmi angol kormány eddig nem tágitott, „hogy Transzvált idegen hatalmakkal semminemű viszonyba nem léphet a londoni kormány beleegyezése nélkül.” E szerint nem áll az, hogy Transzvált Angliától egészen független állam lett volna.

A majubai vereség utáni csúfos megadás, bár-hogyan szépitgessék azt némelyek, megrendítette az angol befolyást Dél-Afrikában s kezdeményezője lett azon visszás hályaknak, melybe az angol hatalom s annak tekintélye lesúlyedt; a brit fensőség csak névleg maradt meg, mert az uralkodást a hollandi nyelvű boer elem, hollandi zászló alatt vette át s hatalmát alattvalóival mindig érezette; így, ámbár Transzváltban kisebbségben volt a boer, s az állami teher viseléséhez csak egy ötödreszével járult, míg négyötödét az uitlanderek, azaz a más nemzetiségű lakosok viselték, a nélkül, hogy a politikai jogok gyakorlata nekik megengedett volt; innen eredt a nöttön-növekedő surlódás, ez volt okozója a Jameson-féle felkelők behorolásának is. Az utóbbi években uitlanderek honosítást kapni lehetetlen volt.

A milliókra menő közjóvedelem árán, tizen-nyolcz év óta az előreszámitó Krüger „alattomosan” a mint Joubert a „Temps”-hez intézett levelében elismeri, annyi hadi készletet halmozott össze Pretoriában, hogy elég erősnek érezte magát az Oranje állammal szövetkezve, hadat üzeni Angliának, hogy hatalmát megtörve, a Zambesi folyamtól a tengerpartig egy hatalmas boer köztársaságot alapítson.

Krüger megüzente a háborút október 11-ikén saját 45,000, szövetségeseivel pedig 75,000-re számított harezosra támaszkodva, míg a dél-afrikai angol hadsereg ekkor vagy 15,000 főnyi lehetett.

A koczka el lett vetve. Sajnálatos. De a transzváli boerok minden vitézsége, kitarása és a háború megizenése után azonnal elért nagymérvű sikerei mellett, a végeredmény kilátására meg kell fontolni azt, hogy Transzvál belföldi terület, tengerpart nélkül, élelmezés és fogzó félben levő hadi készleteit a külföldről többé nem pótolhatja, a külhatalmaktól remélt segítségre nincs kilátása. De még ha sikerülne is az angol hadsereget teljesen kiszorítani déli Afrikából, ez Anglia tengeri hatalmát nem érinthetné, s így utóvégre is Transzvál csak is Anglia jóakarata lenne utalva. De a boeroknak, angol győzelem esetére is polgári szabadságuk megfosztásától tartani nem kell. Ok nem fognak oly helyzetbe jutni, mint a minőben Krüger az uitlandereket tartotta, de bizonyára meg kellend osztozkodniök minden belkő fehér emberrel, — tartoznak az bármely nemzetiséghez, — a politikai jogokban egyenlően, a melyeket eddigéig a boer elem kizárólag magának tartogatott.

Az angol küzd az emberiség és civilizáció jogaiért. Angolországának harczolnia kell nemzeti becsülete és megtámadott birodalma védelmére. Ellene zúdúl most Urbain Gohier szerint a politikai, polgári, szellemi és államgazdasági szabadság ezen hazája ellen, a „reakciónak összes ereje és hozzá csatlakozik a mi összeesküvőink serege is, a mely háború után eseng, hogy katonai diktátorságot hozzon «Franciaországra!»

Azon tendenciózus állítás, hogy az angol állam az aranybányák miatt háborúskodik Transzvállal; egyszerű ráfogás. Magánvagyonghoz a brit birodalomban az állammak mint olyannak semmi köze.

Duka Tivadar.

A HÓVIHARBAN.

Karácsonyi történet.

Irtá Stockton F. R. Angolból fordította S. A.

Ezen történet idejében nagybátyámnál, Morris dokornál laktam Warburtonban, a ki mellet orvosi gyakorlatomat kezdettem. A bácsi elvitt mindenfelé magával a betegeihez, mert az volt a szándéka, hogy egy-két év múlva nyugalomba vonul és rám hagyja a praxisát.

Karácsony ünnepére meg voltam hívva Colingwoodékhöz, a kik Warburtontól mintegy 12 mérföldnyire laktak falusi házukban. Szivesen fogadtam a meghívást, mert tudtam, hogy kellemes társaságra fogok ott találni.

Karácsony szombatján reggel elindultam lovat és szánkót fogadni. Ez útamban találkoztam az öreg Beamish bácsival, a ki ugyanilyen járatban volt. A nővérét akarta meglátogatni s nagy örömemre kitűnt, hogy ugyanabba az irányba törekszik, mint én. Könnyen megegyeztünk, hogy együtt megyünk, kikerestünk egy jó erős lovat és nekivágtunk a hónak.

A szánkút kitérő volt, de a lovunkról már nem lehetett volna ugyanezt mondani. Nagy, erős állat volt ugyan, de oly lomhán mászott, mint a csiga. Beamish bácsi váltig védelmezte.

— Kedves öcsém, a lónál földol, hogy kitaró legyen. Az afféle tüzes állat jó egy mérföldnyi útra, vagy kettőre, de a ki messzebbre akar menni, az ne a gyorsaságára nézzen a lónak, hanem kitaró voltára. Különösen ilyenkor, télvíz idején.

Nem osztoztam ugyan az öreg véleményében, de máskülönbön igen kellemesen telt el az idő egész addig, a míg sötétedni nem kezdett. Ekkor a hó is el kezdett esni s a szél mind telefújta vele szemünket-szánkát.

— No, bátyám, — mondtam végigvágva ostrommal a lovon, — most ugyan gyors járású lóra volna szükségünk, hogy be ne fújjon itt bennünket a hó.

Megnyílt az ajtó és belépett a háziasszony.

— Nem, doktor, nem úgy van — felelt az öreg — erős ló kell nekünk, a mely elbirjon, akár van hóvihar, akár nincs. Egy kis hóvihar — oda se neki.

Fölhajtottuk a gallérjainkat és baktattunk tovább a mind jobban erősödő hóesésben. Alig láttam már hajtani is.

— Talán jó volna, ha a Crocker csárdájába betérnénk, hogy felmelegedjünk egy kicsit — mondotta kis idő múlva Beamish bácsi.

— Nem akarok én sehohol vesztegni — feleltem — nincs semmi bajom.

Egy darabig nem szóltunk semmit, aztán megint az öreg kezdte rá.

— Én nekem sincs sok kedvem megállni Crockeréknél — mondotta — de szeretném, ha már meglátnám azt a csárdát. Egész közel van az út mellett, lehetetlen volna meg nem látni. A lovunk lassú, az igaz, de nem veszi észre, hogy javul? Olyan fajta ez; nehezen buzdul neki, de akkor aztán a helyett, hogy fáradna, mind serényebb lesz.

A vén gebe csakugyan kissé jobban haladt, de a Crocker csárdája csak nem tűnt szemünk elé.

— Talán akkor mentünk el mellette, a mikor olyan erősen csapkodott a hó. Azért nem láttuk meg, — mondtam, hogy megnyugtassam az öreget, a ki már boszankodni kezdett, hogy hol is lehet az a csárda.

A szél újra elkezdett fújni mind erősebben s mintha a lovunkat is felbuzdította volna, mert csakugyan jobban kezdett sietni, Beamish bácsi nagy meglepedésére.

— Ha odaérünk a nővérem házához — kezdte az öreg — az út mellett van, balra — mondom, doktor, ha kedve volna az éjszakát ott tölteni, a nővérem nagyon örülne neki...

— Köszönöm — feleltem — de még nincs késő és okvetlen ott akarok lenni még ma Colingwoodéknál.

A lovunk meg csak tügetett vigan tovább, még a fejét is föl-főkaptá. Nem bánta a hóbuczkákat sem, úgy keresztül vitte rajtuk a szánt, mint a paranesolat.

— Kitaró ló, az kell nekünk, — mondogatta

Egyszerre világgosságot vettünk észre a közelben.

Beamish bácsi. — Hol volna a maga gyors paripája ebben az időben, he?

Mind sötétebb és sötétebb lett, a mikor egyszerre világgosságot vettünk észre a közelben.

— Mi az ördög az, — nyugtalankodott az öreg úr. — A Crocker csárdája nem lehet; a mellett már rég el kellett, hogy menjünk. Ha mégis az volna, azt mondanám, maradjunk ott. Nem félek ugyan a hóvihartól, de bolondság volna tovább mennünk, ha csakugyan nem jutottunk tovább ennny idő alatt Crockeréknél.

Én azonban nem adtam meg magamat egykönnyen. Minden áron ott szerettem volna lenni még aznap barátaimnál.

Csakhogy hármunkon állott a vásár s a harmadik a lovunk volt. Észre sem vettem, midőn egyszer csak befordult az útszéli házba a nyitott kapun át.

— Halló, — kiáltott Beamish bácsi, lerázva bundájáról a havat, — itt az istálló-ajtó.

... Nekem nem volt más dolgom, mint hogy megtapogassam a beteg pulzusát.

— Mit akar? — kérdeztem, látva, hogy le akar szállani.

— Kinyitom az istálló ajtaját s beeresztem a lovat, — felelte. — Nem tudom, a Crocker istállója-e, vagy másé, nem hasonlít hozzá, bár lehet, hogy tévedek. De akárhogy is, bevezetjük a lovat és bemegyünk a házba magunk is. Tovább csak nem mehetünk ebben az éjszakában.

Nem sok időm volt a dolgról okoskodni, mert Beamish bácsi nem várta meg feleletemet, csak keresztülgázolt a havon s beeresztette a lovat az istállóba.

Én meg elővettem a zsebbeli lámpásomat és meggyújtottam.

— Vigyen el az ördög, ha ez a Crocker háza, — mondotta az öreg körülnézve. — De hát mit bánom én; bemegyünk mégis.

Mit tehettem okosabbat, utána indultam én is a pitvarba, kopogtattunk az ajtón, a melyet egy eselédleány mindjárt kinyitott.

— Csak jöjjenek be, — mondotta, — hallottam a csöngettyűjök szavát. Kérem, várjanak egy pillanatig, mindjárt jön a nagysága is.

Mikor a cseléd kiment, Beamish bácsi csak rám bámolt.

— Nem ismerem ezt a házat, — mondotta, — valami özvegyasszonyé lehet.

A cseléd visszajött s arra kért, hogy vessük le a nedves ruhánkat s aztán menjünk csak be a szobába. A nagysága azonnal lejön.

Ránéztem Beamish bácsira, hogy beszéljen hát ő, de ő intett nekem és levetette a bundáját.

— Kutya egy idő van odakint, — mondotta a cselédnek.

Boszantott ugyan a dolog, de mégis jól esett a meleg szobából hallgatni, hogy paskolja az ablakot a jeges hó.

— Tudja-e, — kérdezte Beamish bácsi, mikor a cseléd kiment, — hogy ebben a házban várnak valakit, a kit összetévesztenek velünk? Talán valami karácsonyi védg.

— Én is azt hiszem, — feleltem, — s ki is kell hogy magyarázzuk magunkat mielőbb.

— Persze, hogy ki kell, — felelt az öreg, — de akárkit várnak is, az ma már nem jöhet el, Minekünk pedig itt kell maradnunk éjszakára s azért óvatosan kell beszélünk a háziasszonnyal. Bizza csak rám a dolgot egészen...

Épen felelni akartam neki, a mikor megnyílt az ajtó és megjelent a háziasszony. Magas, sovány, időses asszonyság volt, nem valami biztató külsejű. Halvány arcában gyanakaris tükröződött, pápaszemes fekete szemeit erősen rám szegezte. Csak egy lépést tett előre a szobában, az ajtókilincset el sem eresztve. Mi fölállottunk mind a ketten s tiszteletteljes meghajlással üdvözöltük.

— Ön leülhet megint — mondotta ő élesen,

felém fordulva. — Önre nincs szükségem. Ön pedig — ekkor Beamish bácsihoz fordult — legyen szives velem jönni.

Az öreg úr meglepetve nézett rám és szó nélkül követte az asszonyt.

Mintegy tíz percig vártam nyugodtan, hogy mi lesz. Ép úgy csodálkoztam a nekem szóló különös szavakon, mint azon, hogy Beamish bácsi olyan soká marad odafönn. Végre megjelent az öreg és betette maga mögött az ajtót.

— Szép história! — mondotta, — ugyan szép história! A legbolondabb félreértés! Doktoroknak néznek bennünket!

— Ez csak félig félreértés, — feleltem. — Mi a baj?

— Semmi, — mondta ő, — azaz hogy nem önre tartozik. A mikor az asszonnyal kimentünk a szobából, így szólt hozzám:

— Úgy-e, ez a fiatal Glover doktor.

A beteg levette a fejéről a takarót s felém fordult. Fiatal hölgy volt, — biztosan állíthatom, hogy csinos. Kedvesen nézett rám, de szólni nem szólt egy szót sem. Képzheti, milyen lelki állapotban voltam.

— De hát mért nem mondta, — vetettem közbe én, — hogy maga nem orvos, hanem én vagyok az. Hogy a nagybátyám nem jöhetett el s helyette jöttem én.

— Persze, hogy aztán kidobjanak bennünket a hóviharba. Ha hallotta volna, hogyan beszélt az az asszony a fiatal orvosokról és önről különösen...

— Különben, — folytatta az öreg, — nincs időm beszélgetni. Vissza kell mennem. Mikor az öreg asszony azt mondta: Katalin, nyujtsd ki a kezedet, — a beteg kinyújtotta és nekem nem volt más dolgom, mint hogy megtapogassam a pulzusát. Erre természetesen arra kértem, hogy

— De mit adjak neki? — kérdeztem. — Milyen idős a beteg?

— Tudom is én, — felelt az öreg úr. — Lehet vagy húsz éves. Valami nagyon keserűt ne adjon. Megcsináltam valami édes keveréket, hogy adjanak abból a betegnek egy kávéskanállal és tíz perc múlva még egygyel.

— Hát aztán mit tegyek? — kérdezte Beamish bácsi.

— Mindenekelőtt mérje meg a hőmérsékletét. Tudja, hogy kell?

— Hogyne tudnám.

— Mialatt pedig erre vár, igyekezzék megállapítani, volt-e a betegnek deliriuma. Kérdezze meg az öreg asszonytól. Vagy maga is megítélheti. Aztán figyelje meg, a pupillája nincse-e kitágulva. Kérdezze meg, nem volt-e hűdés valamelyik tagjában. Ezekből meg lehet tudni, az agyban van-e a zavar. Aztán lejön azzal az

ÜNNEPI KIVONULÁS. — Dudits Andor festménye.

— Az, — feleltem én. — Erre ő azt mondta, hogy önhöz semmi köze, ő nem is akarja, hogy legyen, mert az ő háza nem szegények ispotálya, nem arra való, hogy a doktor-inasok tanuljanak az ő betegein. Aztán meg, hogy önnek hallotta a híret és az nem volt valami kedvező.

— Én meg csak mentem utána, — beszélt tovább Beamish bácsi, — míg egy ajtóhoz jutottunk, a melyet ő fölnyitott. Bementem utána a szobába. Az ágyban egy beteg feküdt. Mintha fejbe vágta volna; egyszerre megértettem a helyzetet. Az ön nagybátyját várták és engem összetévesztettek vele. Hát mit tehettem egyebet? Ezzel a vénasszonnyal keserves dolog lett volna bármily magyarázatokba bocsátkozni. Nem tudtam, mit tegyek, ő meg nem engedett időt, hogy gondolkozzam rajta.

— Azt hiszem, az agyvelejében van valami, — mondotta az asszony, — de hát ön majd jobban tudja, doktor uram. Katalin, takard ki a fejedet!

öltse ki a nyelvét. Megtette, én meg ránéztem és a fejemet ráztam.

— Úgy-e az agyveleje? — kérdezte az öreg asszony suttogva.

— Nem szólhatok semmit, — feleltem. — Le kell mennem a gyógyszeres táskáért. Az első dolog, hogy valami kutyvadékat adjunk a betegnek, a mi se nem árt, se nem használ. Majd én fölviszem neki. Itt van a gyógyszeres tászkája?

— Itt van a köpenyem zsebében, — feleltem. — Tudtam, — nevetett az öreg. — Öreg orvos elmegy látogatába a gyógyszerei nélkül, de a fiatal akárhová megy is, magával huzerolja. Hát most csak gyorsan. Majd adunk neki valami csillapítót, a mi jót tesz neki, ha az agyveleje nek van baja és nem árt meg, ha nincs. Maga meg el fogja nekem sorolni, hogy micsoda tünetekre vigyázzak. Aztán én lejövök, elmondom, a mit láttam és újra adunk neki valamit, a mit valami baj ne történjék addig, a mi a doktor eljön.

ürüggyel, hogy elkészítse a rendelését és akkor majd meglátjuk, segíthetünk-e rajta.

— A földög, hogy megtartsuk abban az állapotban, a hogy van, — mondta az öreg és elsietett.

(Folytatása következik.)

EGYVELEG.

* Európa legöregebb asszonya ez idő szerint valószínűleg a 127 éves Durand Mária, ki Franciaországban Auberive-en-Royons nevű faluban él. XV. Lajos uralkodása alatt született s ettől kezdve a mai napig tizenegy királyt, császárt és köztársasági elnököt látott a franciaia nemzet élén.

* A legdrágább ló. Westminster lord híres «Ormond» nevű versenyparipáját egy kaliforniai milliomos 30.000 font sterlingért vásárolta meg. Nagyobb árt léért még soha sem adtak.

* A czethalak között még most is találunk 3-400 éveseket, korukat foguk számáról és nagyságáról határozzák meg.

SMOLKA FERENCZ.

1810—1899.

A galicziai lengyelek egyik legkiválóbb politikuskát, a parlamentben egy félszázadnál hosszabb ideig működött vezérüket veszítették el Smolka Ferenczben, az osztrák képviselőház volt elnökében, a ki december 3-ikán Lembergben meghalt. Smolka hosszú politikai pályáján sok nehézség közt, de sok sikerrel küzdött honfitársai érdekeiért, fő elvül mindenkor a szigorú alkotmányosságot tartván szemé előtt. Nagy politikai tehetséget, széles körű tájékozottságot, egyéni feddhetetlenséget s a társadalmi érintkezésben modorának rokonszenves volta kivívta politikai ellenfelei becsülését is. Egyike volt azoknak a kevés számmal levő osztrák államférfiaknak, a kik a legélesebb pártharcok és politikai ellentétek között is épen oly ildomosan, mint csorbítatlan tekintéllyel küzdöttek az állami rend megteremtéséért, a nemzetiségek közötti béke helyreállításáért. A magyar nemzetnek őszinte barátja volt s a magyar alkotmány helyreállítása idejében azoknak az ausztriai államférfiaknak sorában működött, a kik teljes meggyőződéssel és hűvel igyekeztek a kiegyezés által teremtett új közjogi viszony megszilárdításán.

Smolka Ferencz 1810 november 5-én született a galicziai Kalusz helységben. Atyja huszártiszt s később császári hivatalnok volt; fiát a jogi pályára nevelte. Smolka a lengyel egyetemen végezte tanulmányait s ügyvédi diplomát szerzett. Már ifjan csatlakozott az akkori lengyel politikai törekvéshez, melyeknek a végső célja a történelmi Lengyelország helyreállítása volt.

1831-ben a pénzügyi hivatalban fogalmazógyakornokká nevezték ki, de csak rövid ideig maradt a hivatali pályán, mert közben tagja lett egy titkos politikai szövetségnek, a melynek céljait nem tartotta hivatali esküjével összeférőnek. A rendőrség folyton gyanakodott rá, de csak 1841-ben tudtak arra elegendő okot találni, hogy elfogassák; ügye négy évi vizsgálati fogság után került tárgyalásra s az eredmény az lett, hogy tizenkét társával együtt halálra ítélték. Az ítéletet azonban nem hajtották végre, mert a császár megkegyelmezett neki. Ügyvédi diplomájától azonban megfosztották s csak 1848-ban kapta meg újra az ügyvédi gyakorlat folytatására szóló engedélyt.

1848 márcziusában, mikor az alkotmányos élet egész Ausztriában fölébredt, Smolka tagja lett a bécsi parlamentnek, a hol csakhamar alelnökké választották. Igazságügyi miniszteri tárczával is megkínálták, de nem fogadta el. Mint a parlament alelnöke vett részt 1848 novemberében abban a nagy vitában, a mely arról folyt, hogy a magyar országgyűlésnek Deák Ferencz vezetése alatt Bécsben megjelent küldöttségét a parlament elé bocsássák-e s tárgyaljanak-e vele. Smolka az elnökkel, a cseh Strobachhval ellentétben arra szavazott, hogy a magyar küldöttséget bocsássák be; de heves vita után 186 szavazattal 108 ellen az elnök álláspontja győzött.

Nagy szerepet vitt Smolka október 6-ikán, Latour tábornok hadügyminiszter megölése napján. Ő védelmezte Latourt a feldühödött néptömeg ellenében, saját élete kockázatásával, de sikertelenül. Az ezután támadt zavarokban, miután Strobach elmenekült, Smolkára maradt a parlament elnöksége s ő meg is maradt ez állásban egészen 1849 május 7-ikéig, mikor a képviselőházat feloszlatták. Azoknak a keveseknek egyike volt, a kik az általános zűrzavarban nem veszítették el a fejüket s minden

erővel a rend és belbéke s a parlamenti tekintély helyreállításán fáradoztak.

Smolka a Kremsierbe áthelyezett országgyűlés feloszlata után visszavonult a magánéletbe, de 1861-ben, mikor az alkotmányos állapotok helyreállításának reménye derengeni kezdett, újra a küzdőterre lépett. Tagja lett a galicziai tartománygyűlésnek, majd a bécsi reichsrathnak, a hol minden fontos ügy tárgyalásában nagy hatású fölszólásokkal vett részt, melyek egyre növelték tekintélyét. Szabadelvű nézeteket vallott, s mint a lengyelek egyik vezére, nyíltan hirdette, hogy ők Lengyelországot még mindig egységes egésznek tekintik s még mindig hiszik, hogy még nincs veszve Lengyelország. Bátran sikra szállott a Schmerling-féle centralizáció ellen s több ízben szót emelt Magyarország jogainak helyreállítása mellett, a miért abban az időben sokat emlegették nevét Magyarországon. Két évet kivéve folyvást tagja volt a reichsrathnak egészen a legújabb időkig. A föderalizmus híve volt s arra törekedett, hogy Ausztria minden nemzetisége megkapja az őt megillető jogokat s nemzeti és közművelődési felvirágzásának föltételeit. A lengyelek és csehek között e cél érdekében egyetértést igyekezett létrehozni, hogy annál sikeresebben küzdhesse a németek centralisztikus törekvései ellen. Galiczia sokat köszönhet neki, mert nagy befolyásával s lelkes hazafiságával nagy része volt azoknak a jogoknak és szabadságoknak megszerzésében, a melyeket ma a galicziai lengyelek élveznek.

1881-ben, Taaffe miniszterelnöksége alatt, a reichsrath elnöke lett s e tisztét nagy buzgalommal és lelkiismeretességgel töltötte be egész 1893-ig. A legnehezebb körülmények között, a leghevesebb parlamenti viharokban is meg tudta őrizni higgadságát és tekintélyét. Öreg kora mellett is fáradhatatlan volt kötelessége teljesítésében, a miben rendkívül erős

testi szervezete is támogatta. Órák hosszat el bírt állani az elnöki emelvényen, az ülés eseményeire figyelve, a képviselőkkel tárgyalva és soha sem vesztette el nyugalmát s jókedvét. Lengyel nemzeti érzését soha sem tagadta meg. Így, mikor II. Sándor orosz császár meghalt, vonakodott a császár emlékét dicsőítő beszédet mondani. Jelszava az alkotmányosság volt s ha részletkérdésekben eredetileg elfoglalt álláspontját többször megváltoztatta is, s a szabadelvű felfogásból a konzervatívizmusba ment át: alapelvehez mindig hű maradt. A magán életében mindenkor rokonszenves, nyíjas volt mindenki iránt, a mi nagy mértékben emelte népszerűségét.

Halála híre általános részvétet keltett Magyarországon is, a hol nagy számban voltak személyes ismerősei a magyar politikusok között.

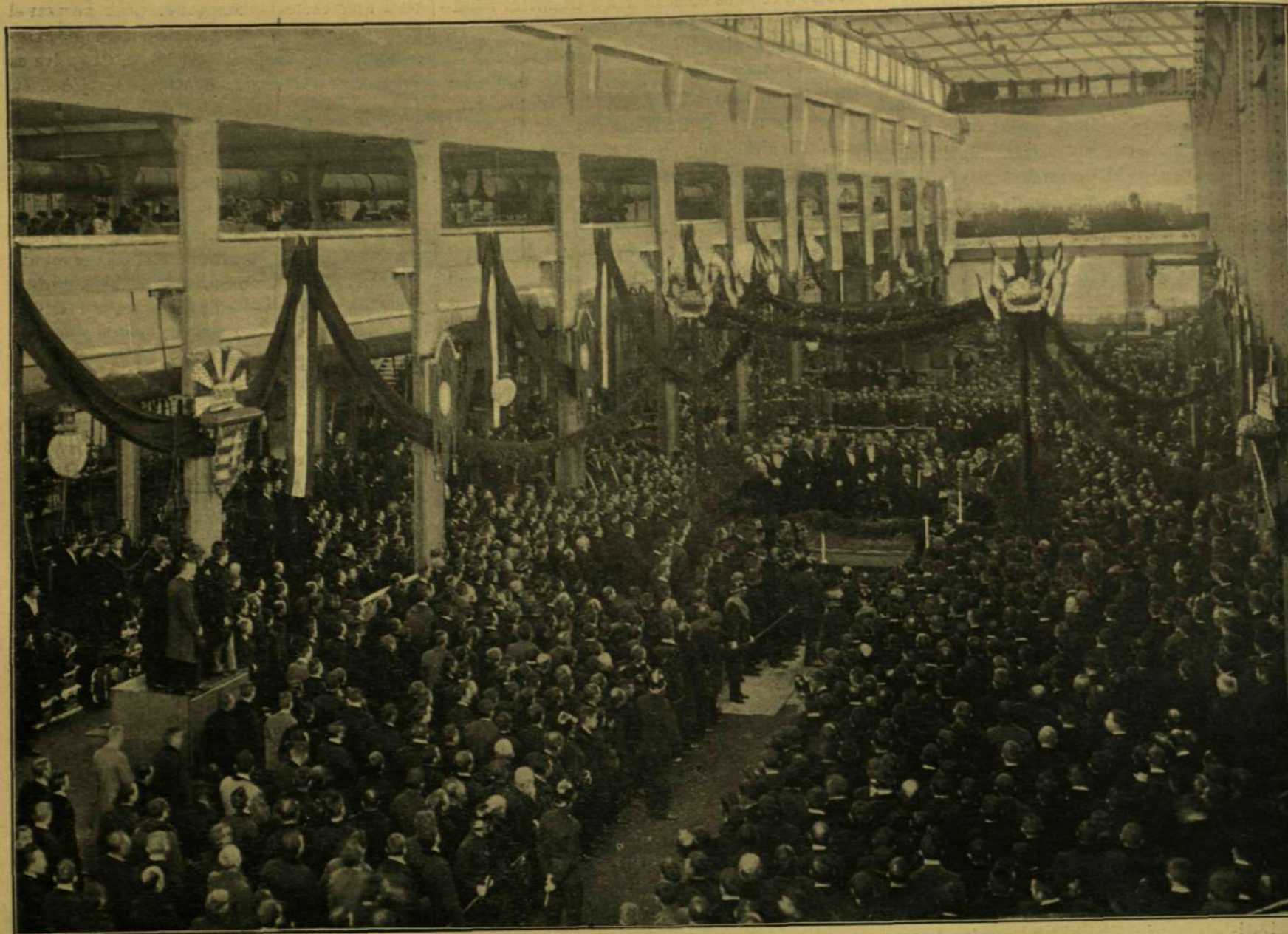
ÜNNEPI KIVONULÁS.

Dudits Andor festménye.

A budapesti népelet egyik érdekes jelenetét vetette vásznára Dudits Andor szép tehetségű festőnk. Nagy «csinnadrattás» zenekaráról ugyan ki ne ismerné a budapesti veteránokat. Katonaszolgálatukat letöltött hadfiak ezek, a kikben még mindig él az egyenruha iránti szeretet. Leginkább a József- és Ferenczváros németajkú derék polgárai, kiknek gyermekei ma már tisztá magyarok. A veteránok rendszerint öngyógyító és temetkezési egyesületekké szervezkednek hatóságilag megerősített alapszabályokkal. A bajtársias szellem így a kölcsönös jótékonyaság gyakorlásává nemesedik köztük. Időnként saját egyesületi egyenruhájukban gyűlésre sereglenek össze vagy ügyeik elintézésére, vagy valami ünnepély, vagy pedig egy-egy szomorú esemény alkalmából, midőn bajtársaik közül valamelyik meghal. Ünnepélyre vagy temetésre menve, katonás rendbe sorakoznak, saját zenekarukkal és zászlójukkal vonulnak ki válasz-

SMOLKA FERENCZ

JUBILEUMI ÜNNEPÉLY A GANZ-GYÁRBAN DECEMBER 6-ÁN.

Klász György pillanatnyi fényképe.

tott tisztjeik vezetése alatt. Ilyen «kirukkolások» előtt nagy a készülődés.

A derék veterán tiszt, közember, vagy nagydobos, este elébb bezárja a szatósüzet mint máskor s neki lát az egyenruhatisztogatásnak, lekerül a szegről s pallérozás alá vevődik a rozsdásodó kard is. Kikészíti a dús ezüstözésű nagydobosi mellszalagot, a hadiérmet s a kakastollas csákót. Mikor azután másnap felvirrad kivált valamely örvendetes ünnepnapnak várvárt reggele, bele öltözik a mi «tambur major»-unk a diszes uniformisba s bemegy a feleségéhez jelenteni, katonás szokás szerint, távozását. Mert bizony ennél a háznál is az ő kedves oldalbordája, Mál néni a parancsnok. Mari, a eseléd is mosolygó arccal nézi a fordított állapot érdekes jelenetét s a dologban, azt hiszem, az a legboszantóbb, hogy Pista is végig nézi, a szomszéd cipészüzlet gonoszcsontú inasa, örülvén már előre, hogy lesz kit utánozni a vidám cipészlegények és az útea közönsége előtt.

Dudits Andor ez érdekes derült tárgyú képe egyik utóbbi téli kiállításunkon tűnt föl, s Münchenben talált vevőre. P. G.

JUBILEUMI ÜNNEPÉLY A GANZ-GYÁRBAN.

Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy e hó 6-án ünnepelte a Ganz-gyár tisztviselő-kara és munkás-vezetése Mechwart Andrást hivatalba lépésének 40-ik évfordulóját. Az ünnepély a villamosgyár nagy műhelyében folyt le. Ebben az óriási helyiségben, melyet az ünnepély alkalmából ekesen feldíszítettek, a gyárnak mintegy ötezer alkalmazottja volt jelen. A helyiség közepén felállított emelvényen az igazgató-tanács és az idegen gyárak igazgatóságai várták Mechwart vezérigazgatót, kit egy küldöttség vezetett az ünnepély színhelyére. A nagy éljenzés csillapultával Cserháti Jenő igazgató, a tisztviselők szónoka, lépett az ünnepelt elő s felolvasta az üdvözlő iratot, melyet Janernik

Nándor Corvina-stilusban rajzolt pergamen lapokra, s melyet drága kövekkel kirakott szelenczébe elhelyezve adtak át az ünnepeltnek. Ez után Király Antal, a munkások szónoka mondott üdvözlő beszédet, a melyre Mechwart meghatottan válaszolt. Az ünnepelt szavait meg-megújuló éljenzés, majd pedig a Ganz-gyári dalkör éneke követte. Végül Scheller Miksa igazgató átnyújtotta Mechwartnak a tisztviselők által a jubileum alkalmából kiadott Mechwart-album díszpéldányát, melyben a gyár történetével kapcsolatban Mechwart életrajza van megírva. A szépen kiállított album szövegét Ripka Ferencz, a villamos gyár igazgatósági titkára írta. Az igazgatóság a jubileum emlékére a cég összes alkalmazottjait megajándékozta annak egy-egy példányával.

TRANSZVÁL HEGYVIDÉKE.

Transzvál nagyobb része síkság, melynek alapköze az úgynevezett karsztképződés: agyagkő, porphy, kék agyagpala és homokkő, ugyanaz, mely a Fokföldön is uralkodik. Ennek a síkságnak nagyobb része a mi Alföldünkhez sok tekintetben hasonló fátlan pusztaság, hol a gyöpség pázsitkövei közé csak itt-ott vegyülnek nagyobb mennyiségben mimóza-bokrok és piros virágú aloék, de tarkaságát nagyon emelik a helyenként 2-3 méter magasra emelkedő természetes bolyok. A legnagyobb erdőségek a Limpopo folyó mentén vannak, melyek partjait állandóan nagy nádberek és kisebb-nagyobb ligetek szegélyezik, melyekben krokodilusok, oroszlánok, bölények, páviánok s más nagy állatok tanyáznak.

A síkságot azonban délen s keletről haladva éjszaka felé meglehetősen nagy hegyiségek szakítják meg, részben épen a határvonalakon, úgy, hogy a köztársaságnak mintegy természetes bástyáitól szolgáltnak. Ilyeneket láthatunk képen is. A 2660 méternyi magas Mauchaua-hegység Lydenburg város közelében a legmag-

sabb pont az egész vidéken. Az aranytermő Witwarsrand hegység sokkal szelidebb. Alacsony, de szagatott alakjánál fogva nagyon feltűnő a Natal felé táguló Kathlamba vagy Sárkány-hegység, mely azért is nevezetes hely, mivel a tenger felül fúvó nyirkos szeleket fel-fogja s a keleti lejtőn a bő esőzés következtében nagy tenyészetet hoz létre.

Háromszoros, határozottan megkülönböztethető lépcsőzet vezet fel a tengerpartról Transzvál felé. Az első terraszt a Delagoa-öböl közelében Lembobo hegynek nevezik, mely odább éjszakra Longva hegység név alatt a Limpopo folyóig ér. A második terraszok nincsenek egy-egy s, hanem a harmadikat, a tulajdonképi határhégyet Kathlamba hegységnek hívják s ezen kellett a boeroknak bevonulniok Natalba s mint elképzelhető, nem kis nehézséggel. A közlekedést sok tekintetben nehezítik a hegyekről leomló s rendszeren mély szurdokokban folyó patakok, melyek között legbirebb az Ungeni folyónak mintegy 100 méter magas vízese.

Gyönyörű szép vidékek vannak ezen a földön, különösen a keleti részen, melynek tropikus melege alatt buja növényzet tenyészik. Árnyas banánok váltakoznak vad füge és datolyafákkal, meg a kafferfa biborpiros virágival, a rétségeket lilaszínű harangvirággal beborított nattalilium s más sáslevelű növények remek színváltozatossággal ruházzák fel a partvidék növényzetét. Befelé pedig a Kathlamba hegység szagatott fekete ormai, melyeknek bazalttal koronázott sziklaképletei nem ritkán tűnnek fel váromoknak, emelik a tájképet változatosságát, melyhez járulnak még az eukalyptusokkal körülvett fehér házcsoportok, meg a fa és bokor nélküli nagy legelők.

A legbecesebb aranyföld azon a területen fordul elő, mely Transzválnak közepét, déli és nyugati részét képezi s az Oranje és Limpopo folyók között vízválasztót alkot. Itt már nincsenek magasabb hegyek, csak dombok, de a melyek majdnem 80 kilométer széles tektonót képeznek, úgy, hogy az aranytelepek igen

MÁTYÁS KIRÁLY BÉCS ELŐTT. — Koroknyai Ottó festménye.

nagy területet foglalnak el, nemcsak Johannesburg vidékén, hanem Krügersdorftól s Hudelbergtől le az oranjei határig. Ma még csak egyes bányákban kellett mélyebbre lehatolni, a legtöbb helyen jóformán a felszínen dolgoznak s bizonyos, hogy sok gazdag bányát még nem is fedeztek fel, holott az évi termelés már régóta meghaladja a 200 millió korona értékét.

Ismételjük hogy a boer lakosság különösen szereti a síkságot, hol, mint állattenyésztő nép, alkalmasabb talajt talál. A hegyvidék nagyobb része, különösen a Limpopo felé, ma még legnagyobb részt néptelen, vagy csatangoló benszülöttek otthona, az aranytermő vidékek szomszédságában pedig idegenek telepedtek le s újabb időben oly nagy számmal, hogy a boerok méltán tartanak szupremaciájuk megszűnésétől.

A hegyes-völgyes vidéket nagyon jól fel tudják használni a boerok a harcban. Könnyen mozgó csapataikkal elrejtőznek e helyeken s onnan indítják támadásaikat úgy, hogy az angolok már nagy veszteséget szenvednek, mielőtt észrevennének, honnan jön tulajdonképen a támadás. Egy ilyen puskatüzeltést ábrázol képeink egyike, a melyen az angol lovasított gyalogság küzd, lovairól leszállva, a boer lövészek ellen.

S ez előnyös állásfoglalásuknak köszönhetik a boerok sikereiknek egy részét. Így Gatacre tábornok azért szenvedett rendkívül nagy s csapataira végzetesnek mondható vereséget, mert kémeitől félrevezetve, egy szűk völgykattalomból akarta megtámadni a magaslatokon elhelyezkedett boerokat, a kik azután oly pusztítást vittek végbe seregében, hogy csakhamar kénytelen volt menekülni. A vert hadvezérek közé sorozták a legközelebbi napok eseményei Methuen lord tábornokot is, a ki a Modder-river mellett, majd a magersfonteini csatákban valóban szörnyű veszteségeket szenvedve, kénytelen volt a nyugati fősereggel visszavonulni.

MÁTYÁS KIRÁLY BÉCS ELŐTT.

— Koroknyai Ottó festménye. —

Nemzetünk történetének egyik legfényesebb lapját elevenítette meg a tavaly ifjan elhalt Koroknyai Ottó, midőn a «Mátyás király Bécs előtt» című festményét megalkotta.

Az 1485-ik évben, június elsején, győzelmes csatát után Mátyás király bevonult Bécsbe, miután előbb a büszke város köldökét fogadta, mely hódolata jeléül a város kulcsait nyújtotta át, hogy szerszám pedig a nagy király kegyelméért eszedezett.

Ezt a minden magyar szívet büszkeséggel eltöltő jelenetet festette meg Koroknyai. A kép közepén ott látszik Mátyás király

alakja, a mint lován ülve fogadja az Aula professzorai által álló alázatos küldöttséget, mely hajlongva nyújtja át a város kulcsait.

A király mögött a magyar vitézek nagy csoportja tűnik fel. Ott van ágaskodó paripáján Újlaki Miklós, mellette Corvin János, majd érseki ruhájában Bakacs Tamás, aztán Bánffy Miklós, Zápolya István s gyalogosan a nagy erejű Kinizsi Pál, utánuk pedig a harcosok nagy tömegének zászlói lobognak. Mátyással szemközt Bécs ódon bástyái, tornyai tűnnek elő; a híres Szent István tornyán ott leng párjával is a fehér zászló: a megadás, meghódolás jelvénye.

Ezt a szép képet most sikerült művészi reprodukcióban bocsátja közre a «Könyves Kálmán» irodalmi részvénytársaság, hogy azt bárki is megszerezhesse. A 100 cm. hosszú és 52 cm. széles kép, passepartout nélkül, aranyozott keretben (118/71 centiméter) 32 forint. Passepartout-val szintén aranyozott keretben (133 cm. hosszú és 86 cm. széles) 38 forint. Passepartout-val faragott fakeretben utánzott bronzbetéttel (140 cm. hosszú, 92 cm. széles) 50 forint.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szilágyi és Hajmási. Költői beszély négy éneken. Irta Jakob Ödön. Neogrady Antal rajzaival. Kiadta Lampel R. (Wodianer F. és fiai). Ára kötve 1 frt 80 kr. Szilágyi és Hajmási történetét, melynek két régi feldolgozását ismerjük, a szendrői névtelen balladáját s a székely népballadát (az utóbbit két változatban is). Az előbbi nyomán írta meg Vörösmarty egyik legzebb balladáját, s mindkettő, felhasználásával s a cselekvény kiszélesítésével Gyulai Pál, hasonczímű szép költői beszélyét, melyben a külső forma tekintetében — épen a székely balladákra támaszkodva — igen érdekes kísérlet tett a rimtelén alexandrint alkalmazva. Jakob Ödön egészen a székely népballadából, mint költői magból fejtette ki elbeszélését, annak rövid, szagatott, nem magyarzó, inkább sejtető sorait kerekítve ki cselekvénynyé. Jakob Ödön a két magyar urfi rab-ságba esésének történetét is elmondja, melyről a szendrői névtelen mitsem emlit s a székely népballada is csak annyit mond:

«Midőn fogván estek két magyar úrfiak Császáz lomlócéreben két gerezd szőlőér, stb.»

Jakab Ödön leleményesen használja föl e két sort. A rigómezei vesztett csata után Hunyadi serege szétszórva menekült, bújdosott. Két kenyeres pajtás, Szilágyi és Hajmási szintén így bújdokol elhagyott pusztaságban, úttalan-úttanon. Éhségtől, szomjúságtól gyötörve leszártak szőlő mellett haladtak s egyszerre egy magas fára kúszott hatalmas venyige

gyér lombja közt két szép fekete szőlőgerezdet pilantottak meg. Nem állhatván ellent a csábitásnak, kardjokat leoldozták s fölmásztak a fára, de míg fenn jóízűen ették a szőlőt, az alatt egy kóborló koldus a drágaköves kardokat ellopta, s a két vitéz kard nélkül maradván egy portyázó török csapat fogságába esett. Így indítja meg Jakob Ödön műve meséjét, mely azontúl az ismert nyomokon halad. Az elbeszélés mindvégig egyszerű és természetes hangjával tűnik ki. Ime mutatványul néhány verszak:

Egész Rigómező egy ravatal vala,
Lemészárolt hősök szörnyű ravatala!

Hunyadi seregét, bős vérontás között,
Végre is elnyomta a tengersók török;
A magyar vitézek szerteszétriadtak,
Egyik napkeletnek, másik napnyugatnak.

Árván bújdokoltak tétova, mint a vad,
Azt se tudták: vajjon merre forduljanak?
A sok út előttük egymást keresztelék,
De melyik út visz a magyar határ felé?

Hol nyüzsgő falu, vagy város feküdt előbb,
Bús fekete romok mutatták a helyét:
Csak egy-egy torony állt a romok közt épen,
Mint ott hagyták kőr a lekaszált réten.

Nem is ily helyeken lakott mostan a nép;
Lakta künn az erdők legsűrűbb rejtekét;
Ott minden bokornak jutott lakó bőven,
Másmint pusztaság volt, mint a temetőben.

De pusztább vidék már aligha lehetett,
Mint az a völgy, melyben két vitéz ügetett;
Szilágyi Mihály volt az egyik levante,
Jó Hajmási László a másik mellette.

Reviczky Gyula összes költeményei. Rendezte Koroda Pál. Második kiadás. Budapest. 1900. Az idő tüzpörbóját, mely annyi csinált érdemet megemészt, úgy látszik, Reviczky Gyula költészete dialdalmasan kiállja. Midőn a korán elhunyt költő összes költeményeit, halála után, az Athenaeum két díszes kötetben kiadta, a kritika és közönség oly melegséggel fogadta, mely szinte szokatlan. Azt lehetett gondolni, hogy e fogadtatásba a részvét is belejátszik, melyet a boldogtalan költő kora vége ébresztett; de ime, négy év múlva Reviczky költeményeinek új kiadása vált szükségessé, s midőn ennek lapjait forgatjuk, úgy tetszik, a költő azóta is nőtt; költeményeiben a megfakulásnak semmi nyomát sem látjuk, sőt új és új szépségeket fődözünk föl bennük. Az Athenaeum most egy kötetben nyújtja az egész értékes gyűjteményt, oly olcsón, hogy kötve csak 3 korona.

A Nagy Képes Világtörténetből, melyet Marczali Henrik szerkeszt, s a Franklin-Társulat és a Révai-Testvérek irodalmi részvénytársasága ad ki

A HATÁR-HEGYSÉG CHARLESTON KÖZELÉBEN (HÁTTÉRBE A BOER ARANYFÖLDKE).

TRANSZVÁL HEGYVIDÉKÉRŐL.

füzetekint, most a III. kötet került ki a sajtó alól, az ó-kor folytatása: a rómaiak története. Ezt a részt Geréb József írta a legújabb kutatások nyomán; tehát sok olyan adatot találhatni benne, a melyről, ha érdeklődéssel foglalkoztunk is valaki a római történelemmel, — eddig tudomása alig lehetett. A görög művelődés, s ebből táplálkozó, de népszerűbbé lett latin műveltség minden nemzetnél döntővé vált az állami életben, a jogrendben és a közoktatásban. Róma története a mai világ bölcsőjének története. Geréb különös gondot fordít e nagy hatás megmagyarázására. Megismertet bennünket a római civilizáció erkölcsi rugóival s a történetet drámai mozgalmasságban festi. Nem csupán harcokról olvassunk e könyvben, hanem a nép jelleméről, szelleméről és alkotásairól is. Különösen gazdag a művészettörténeti rész. A könyv számos képei nyomról-nyomra kísérik az érdekes előadást, és szemléltetve foglalkoztatják a figyelmet, gazdagítják az ismereteket. Térképek is nyújtanak tájékoztatást a leírt események színtereiről. A 680 lapra terjedő könyvnek külső kiállításra oly szép és gazdag, hogy e tekintetben a hasonlami külföldi kiadványokkal bátran versenyezhet, olosóságra nézve pedig azokat határozottan meghaladja; képei igen szépek, különösen a színes mellékletek, melyek a technika legújabb vívmányai segítségével készültek. A kötet ára díszkötésben 8 frt. Kapható füzetként is bármely hazai könyvkereskedésben, havi részletfizetésre is a kiadónál (Révai-Testvérek Irod. Int. R. T. Budapest, Üllői-út 18. sz.).

Jókai Mór «Kis dekameronja» régóta egyik legkedvesebb olvasmányja ifjúságunknak. Maga a szerző válogatta ki annak idejében azokat az elbeszéléseit, a melyek az ifjúságnak a legalkalmasabbak. Ott van köztük első sorban a «Peregrinus», Jókai elbeszéléseinek ez egyik legszebbike. Aztán a «Koldusgyermek», ez a megható karácsonyi történet, «Az istenhegyi székely leány», és még 25 szép és érdekes történet és elbeszélés, a melyek érdemessé teszik ezt a kötetet arra, hogy karácsonyi ajándékként első sorban ezt válassza, a ki 12—15 éves ifjaknak egy becses könyvvel örömet akar szerezni. A kiadó Franklin-Társulat ez új kiadáshoz 54 szép képet rajzoltatott Neogrady Antal festőművészünkkel, a ki a kötetet is tervezte, úgy, hogy mostani alakjában külsőleg is kiváló ez a könyv ifjúsági irataink közt. A csinos kötetnek ára díszkötésben 3 frt.

Ifjúsági olvasmányok. A Lampel R. (Wodianer és fia) könyvkereskedésének kiadványai: Erdély nagyasszonya, krónikás történetek, írta Tóth Sándor. Erdély XVII. századbeli állapotaihoz vezet vissza s az elbeszélés központja Apafi fejedelem neje, Bornemissza Anna. Pataky László rajzolt a könyvbe tizenkilenc képet. Ara vászonkötésben 2 frt 40 kr. — Fekete Kató és más elbeszélések, írta

Faylné-Hentaller Mariska, képekkel ellátta Kriesch Laura. Tündérmesék, regék, kis allegóriák. Ára 2 frt 50 kr. — Legszebb magyar mesék, az ifjúságnak és népeknek meséli Móra bácsi (Halász Ignác). Második sorozat a népmesék feldolgozásából, Conröder, Szemlér és Telegdy rajzaival. Ara köve 2 frt 40 kr. Singer és Wolfner kiadásában megjelentek: «Zsófia naplója», regény fiatal leányok számára, Szabóné Noyál Janka jótollú írónő sikerült műve, számos képpel; ára csinos kötésben 3 forint. — «Othon», regény az ifjúság számára. Malot Hektor után magyarra átvette Tábori Róbertné. Az ismert francia regényírónak már múlt évben megjelent magyar nyelven egy az ifjúság számára átdolgozott regénye, mely méltán tetszésben részesült. Ez újabb műve szintén gazdagodása ifjúsági irodalmunknak. A számos képpel ellátott mű ára díszes kötésben 3 frt.

Az Athenaeum kiadványai. Ünnepi könyvajándékul az Athenaeum többféle könyvet adott ki csinos kiállításban. Ezek a következők:

Az aztékek kincse, regényes elbeszélés Amerika fölfedezésének idejéből, írta Donázy Ferencz, ki az ifjúság számára már több tartalmas elbeszélést írt. Vonzó és tanulságos ez a könyve is, mely a Mexikóba betört európaiak és az ottani őslakó aztékek véres harczeit regényes alakban írja meg. A képekkel illusztrált könyv ára díszkötésben 8 korona. — Repülőgépen a holdba, írta Makay István, Málbeck Károly rajzaival. Ara díszkötésben 4 korona. — Vadrózsza, elbeszélés jó kis leánykák részére, írta Giese Márta, németből fordította Sárosi

TRANSZVÁL HEGYVIDÉKÉRŐL. — A MAUCH HEGYSÉG A LIMPOPO FOLYÓ VÖLGYÉVEL.

Bella. Ara vászonkötésben 3 korona. — Újabb mesék és regék, írta Vilma néni (Popper Vilma). Sok apró elbeszélés gyermekek számára; ára 2 korona. — A két testvér és egyéb elbeszélések, zsenge olvasóknak való apróságok «Forgó bácsi könyvtárából», melynek újabb kötetét teszik több képpel. Ara köve 80 kr. — Az Athenaeum mesekönyvtárából is több képes füzet jelent meg: katonamesék, mondák és legendák, kalandos mesék, székelyföldi mondák, állatmesék. Írta Benedek Elek; ára egy-egy füzetnek egy korona.

A Szent-István-társulat kiadványai. A közelebbi ünnepekre a Szent-István-társulat ifjúsági olvasmányokat adott ki díszkötésben. Ezek: Juliánka, nagyobb elbeszélés serdülő-leányok számára, írta B. Büttner Lina, ki egyszerűn, de vonzón adja elő Juliánka 159 lapra terjedő történetét. — Szent Imre herceg, élet- és jellemrajz; függelékül a Szent Imréről szóló régi és újabb énekekkel; írta dr. Karácsony Imre.

Méhner-féle naptárak az 1900. évre. Képes családi naptár. Huszonegyedik évfolyam. Legnagyobb terjedelmű naptáraink közé tartozik a sok érdekes olvasmányt és számos képet tartalmaz. Ára 60 kr. — István bácsi naptára. E nagy népszerűségnek örvendő naptár most már a negyvenötödik évben jelenik meg, ép oly közhasznú tartalommal, mint az előző évié. Ára 40 krajczár. — Protestáns új képes naptár. Szerkesztette legifj. Szász Károly. A protestáns népnél közkedveltségnek örvendő naptár, az idén már 46-ik évfolyamába lépett s így legrégebbi naptáraink közé tartozik. Számos elbeszélésen, rajzon és versen kívül több elhunyt és élő jeles protestáns férfiú és nő arcképét s élet-rajzát közli. Ára 40 kr. — Borászati naptár. Szerkesztette Rombay Dezső. Szőlészettel, borászattal foglalkozó közönségünk előtt rég jó hírnek örvend már ez a naptár, mely most a 27-ik évfolyamában jelen meg. Ez is, valamint a Falusi Gazda naptára, melyről e rovatban már külön megemlékeztünk, számos képpel van díszítve s ára mindegyiknek 60 krajczár. — A magyar nők házi naptára. Szerkesztette Beniczky Irma. Harminczketedik évfolyam. Sok válogatott olvasmányt és számos képpel. Ára 40 krajczár. Mindezen naptárak megrendelhetők Méhner Vilmos könyvkiadó hivatalánál Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Szeccszési naptár 1900-ra. Szerkesztette Bolond Istók. Tréfás, humoros naptár. Egyik része, a «T. Ház humoristái» az országgyűlés több, kiválóan szelleműs és elmés tollú tagját mutatja be tréfásan írt életrajzokban, Homieskő karrikatúráival. A számos rajzzal illusztrált humorisztikus új naptár ára 1 forint.

A Műcsarnok téli kiállítása vasárnap, decz. 17-ikén nyílik meg. Wlassics miniszter délután öt órakor nyitja meg. A társulat tagjai e napon tag-sági jegyeikkel nézhetik meg a kiállítást, a közönség pedig 2 frt belépti díjjal. Decz. 18-ikától a szokásos egy korona belépti díjjal látogathatja a közönség. A képművészeti társulat ezúttal is rendez sorsjátékot, egy koronás sorsjegyekkel.

GATACRE TÁBORNOK.

METHUEN LORD TÁBORNOK.

A DÉL-AFRIKAI ANGOL VEZÉREK.

Pályázat oltárképre. A budai királyi palota Szent Zsigmond-kápolnája számára új oltárképet festet az építő-bizottság Szent Istvánról. A bizottság Benozúr Gyula, Ebner Lajos, Lotz Károly, Roskovics Ignác, Stetka Gyula, Szoldatis Ferencz, Tury Gyula és Vastagh György festőművészeket szólította fel, hogy vázlatokat készítsenek. A pályázatra szánt vázlatok beküldésének határideje december 15-én járt le.

Vígyszínház. Decz. 9-ikén «Viszontlátás» czímen a Vígyszínház a játérendjén levő «Arany kakas» német bohózatnak folytatását mutatta be. Blumenthal és Kadelburg írták az «Arany kakas», mely magyar nevű személyekkel, s magyar körülmények szerint átdolgozva a színház mulattató darabjai közé tartozik. A két szerző az «Arany kakas» személyeit hozza színre a «Viszontlátás»-ban. S innen van a darab címe is. A közönség kezdetben jól fogadta régi ismerőseit, a magyar szót kerékbe törő Dachseltmayer soproni purgert, a jóllejt jámbor Horváth tanárt, Julist, az «Arany kakas» fogadó asszonyát, a kit az előbbi darab óta a főpinczér feleségül vett. Különben annyi történik benne, hogy Dachseltmayer nyaralni készül, de leánya és veje nélkül. Az egész társaság azonban Bakony-Füreden gyűl össze, a hol egy fiatal festőnőt is megismerünk. Láncoz I., Penyvesi Emil, Szathmáry (ki Dachseltmayer szerepében most is nevetteget) Haraszthy Hermin (Julis), Hegedűs, Gál, tehát a színház legjobb erői szövetkeztek az új darab érdekében. A «Viszontlátás»-t is Fáy J. Béla magyarosította.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia decz. 11-ikén Pauler Gyula elnöklésével tartott ülésén dr. Borovszky Samu fölvásta Téglás Gábor értekezését a római kasztrumról a barcasági Rozsnyónál. Az értekező a déli Kárpátok határszorosait évek óta vizsgálta, 1893-ban Brassó mellett, Rozsnyónál rátalált arra az értékes kasztrumra, melyet Erdenburg néven emleget a szász nép, de a melyet elég sajtósággal éppen a szász tudósok nem méltattak figyelemre. A rozsnyói kasztrum a törösvári szoroson át tartotta

főn a kapcsolatot Alsó-Moesia hadállásaival s főleg a mostani romániai Dorostorum (ma Silistra), Campulung és Curlea d'Argion-át a fogarasi havasoktól délre a verestoronnyi szoroshoz is ut kapcsolta, hol föliratok igazolják a Kr. u. 138—140 évbéli várerődítést, sőt Hadrianus külön műszaki csapatokat is foglalkoztatott.

A Kisfaludy-Társaság deczember 13-ikán Szász Károly elnöke alatt felolvasó ülést tartott. Beöthy Zsolt főtítkárral jelentette, hogy Szigetváry Iván száz forinttal az alapító tagok közé lépett, s hogy a társaság üdvözölte Lauka Gasztávot írój jubileuma alkalmából. A jelentések tudomásul vétele után Beöthy Zsolt Léva Józsefnek «A fülemléhez» és «A sors» című mély érzésű két szép költeményét olvasta föl. Lelesken megtapsolták. Vargha Gyula bemutatta Haraszti Gyula vendégnek «A parnaszusi költők Franciaországban» című értekezését, részét egy nagyobb tanulmányának, mely az újabb francia költőket ismerteti, s mely első kötete lesz a Kisfaludy-Társaság kiadásában megjelenő anthológiának. Szász Károly volt az utolsó fölolvadó, s míg «Dugovics Titusz» című elbeszélő költeményét mutatta be, Szilády Áron foglalta el az elnöki széket. A drámai leírásokban gazdag költeményt tapsolták a hallgatóság.

A felolvasó ülést zárt ülés követte, melyen az új tagok választására nézve hosszabb vita után azt határozták, hogy a megüresedett négy helyből csak kettőt töltenek be. Egy helyet ugyanis mindig fentartanak évközben netán szükséges kiegészítésre, de ha most három tagot választanak, nehéz volna ahhoz az elvhez ragaszkodni, hogy az üres helyek felét írval, felét költővel töltsék be.

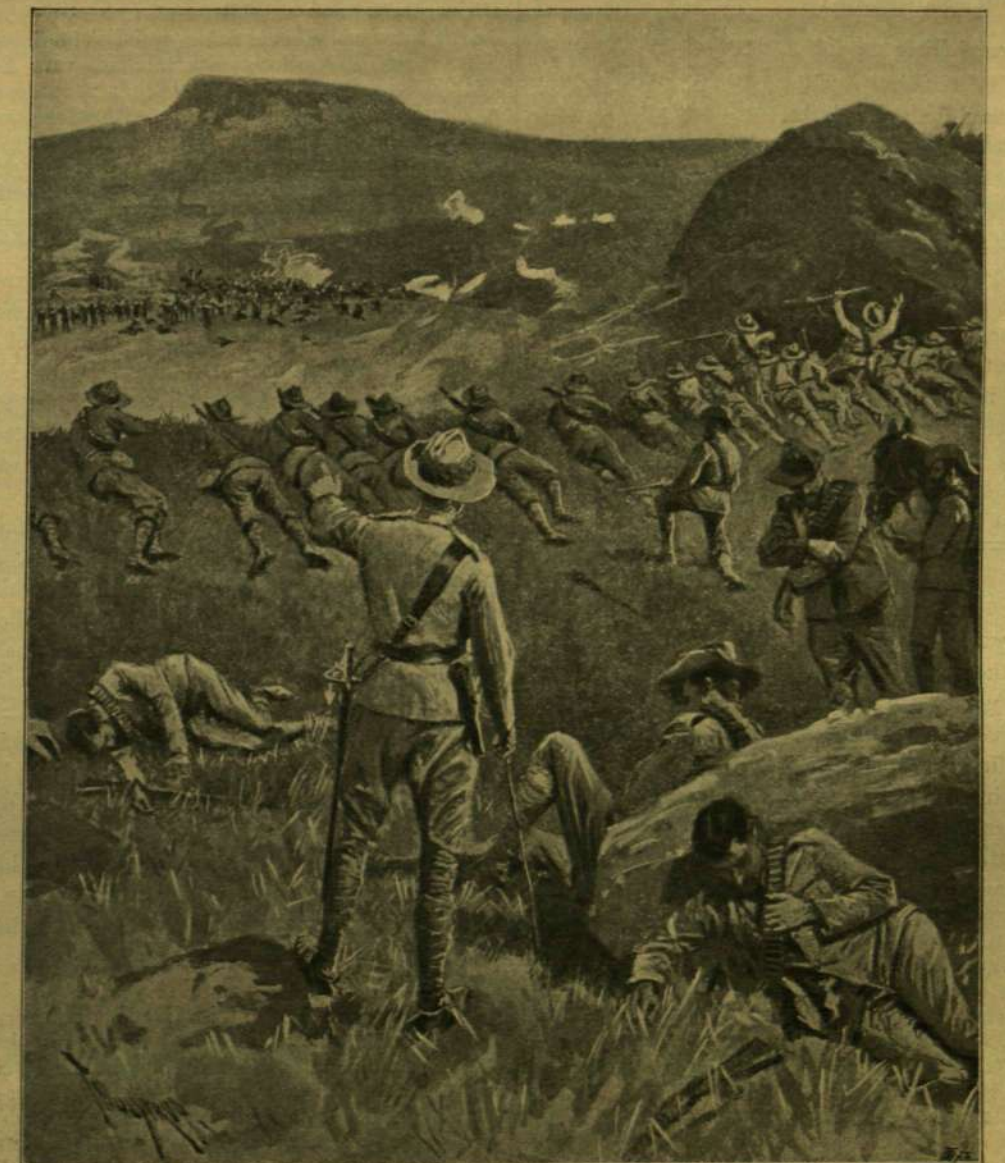
A Petőfi-Társaság deczember 10-ikén tartotta felolvasó ülést. Hatalla Péter «A kis Jézus Rómában» czímen írta le a karácsonyi körmenetét a Capitoliumon s vallás történelmi és filozófiai elmékedést fűzött hozzája. Bartók Lajos bemutatta Balla Miklós vendég három csinos versét. Erdő Béla keleti költőkből való fordításait ismertette. Djami-leh, Hafiz, Firduzi, Omer Kejjam költeményeit mutatta be tetszéssel fogadott fordításban. Rákosi Viktor Sas Ede vendégnek «Nászutazás» című hosszabb verses elbeszélését adta elő. A közönség tetszéssel fogadta a felolvasásokat.

Előfizetési fölhívás.

A «Vasárnapi Ujság», a legrégebbi magyar képes lap, jövőre is hű marad alapításakor választott irányához, hogy a hazafias érületnek tolmácsa, a nemzeti haladásnak képe, a közéletnek tükré, szóval korunk történetének igazi krónikája legyen. Közli a hazai és külföldi nevezetesebb emberek arcképeit, élet- és jellemrajzokkal kísérve; költeményeiben, elbeszéléseiben a szépirodalmi becs mellett a nemesebb izlést és nemzeti irányt tartja szem előtt; képeiben, melyeknek érdekességet vagy művészi becsök, vagy a napirenden levő események kölcsönöznek, képmagyarázataiban, történelmi, néprajzi, természettudományi, társadalmi s a tudományok népszerűsítésére, vívmányaiknak nagy körben elterjesztésére szánt cikkeiben arra az egyszerű természetességre és józan-ságra, való hűségre és erkölcsi megbízhatóságra törekszik, mely e lapot családi lappá, valódi házi barátá tette oly sok magyar tűzhely körében. Tárczaccikkjei, valamint a heti események ismertetésére szánt rovatai föllelik az irodalom, a művészetek, s általában az egész köz- és társas-élet körében fölmerülő mozzanatokot. A «Vasárnapi Ujság» a női munkára és divatra vonatkozó képeket és cikkeket is ad, hetenként «Regénylár» mellékletet, s minden évben művészi becsű nagyobb külön képmellékletet, összesen több mint ezer képet köztöl évenként.

A «Vasárnapi Ujság» társalapja, a most már 46-ik évfolyamába lépett «Politikai Ujdonságok», melyet, mint az események hű és részrehajlatlan előadója valdóli házagpótlónak ismert el a magyar olvasó közönség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg.

A «Politikai Ujdonságok»-at illetőleg jövő új-évtől kezdve e lap előfizetőire nézve azon előnyös változtatást léptetjük életbe, hogy a «Politikai Ujdonságok» előfizetői e lapnak hetenként egy nagy ivre terjedő politikai tartalma mellett külön díj nélkül kapni fogják a «Világkrónika» képes heti közlönyt és a «Magyar Gazda» című

ANGOL GYALOGOSOK HARCA A BOEROKKAL.

AZ ISTENHEGYI SZÉKELY LEÁNY. — Neogrady Antal rajza.

Jókai «Kis Dekameron»-jának a Franklin-Társulatnál megjelent képes kiadásából.

havonként megjelenő gazdasági és kertészeti képes melléklet. Az így két melléklettel megjelenő «Politikai Ujdonságok» előfizetési ára az eddigi maradt.

A «Világkrónika» című képes heti közlöny, mely hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdekű napi események részletes magyarázatára szolgáló cikkek kivül rendszeresen közöl nagyobb elbeszéléseket, utrajzokat, úgy szintén mulattató közleményeket, talányokat, stb.

Az 1900. év január 1-től kötelező koronaérték már életbe lépve, előfizetési árainkat jövőre nekünk is nem forintban és krajczárban, hanem koronában és fillérben kell számítanunk, a mi természetesen a dolog lényegén semmit sem változtat, előfizetési áraink maradván az eddigiek.

KORONAÉRTÉKBEN

Table with columns for Korona-értékben, Előfizetési feltételek, and prices for various subscriptions.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők. Egyes előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány által eszközölhetők.

MI UJSÁG?

Magyarország a párisi világtárlaton. A párisi nemzetközi kiállítás magyar központi végrehajtó bizottsága ülést tartott decz. 12-ikén Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter elnöklésével, hogy meghallgassa Lukács Béla kormánybiztos jelentését a párisi kiállítás magyar osztályáról.

A magyar kiállítás egészen kész lesz ápril 15-ére, a megnyitás napjára. A magyar külön pavillon épülete, a történelmi kiállítás számára már is kész és nagy ügyelmet gerjeszt. A többi épületek legtöbbje is kész. A munkát megnehezíti az a körülmény, hogy a magyar osztály tizenhat helyre van szétosztva.

erdélyi fejedelmek terme és a Habsburg-ház korából való emlékek kerülnek. A legérdekesebb lesz a huszár-terem, a mely iránt maga a király is érdeklődött már. A terem falát Végő Pál, Révész, Krenner, Tull, Udvari, Komlósy, Túry, Barsi, Rosenmayer és Karvaly festményei díszítik.

Kitüntetés. A király János Gusztáv veszprémi kanonoknak és címzetes apátnak a dulmi címzetes püspökséget adományozta. János nemcsak egyháza körül szerzett érdemeit, hanem az irodalomban is, számos szép műfordításával. Milont és Tasolt is szintén ő fordította. A költészetnek tett szolgálataiért a Kisfaludy-Társaság tagjai közé választotta.

Hegedűs Sándorné a hazai iparról. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter neje, szül. Jókai Jolán a Pesti Naplóba érdekes cikket írt azokról a tapasztalatokról, melyeket külföldön tett, a hol sok magyar gyártmányt külföldi gyánánt adnak el.

«Ha közönségünk — írja Hegedűs Sándorné — meggyőzött magát arról, hogy a hazai cikkek éppen olyan jók, mint a külföldiek, ha azoknak ad előnyt ezek felett, akkor csakhamar lesz nagyiparunk, emelkedni fog az országban a jólét gyarapodni fog a vagyon, kevesebb gondja lesz a társadalomnak a jótékonyaság terén, mert szaporodván a kereseti források, kevesebb lesz a segélyt kérő és segélyre szorult.»

Az orleansi herceg tátrai nyaralója. Fülöp orleansi herceg a csorbai nyaralótulajdonosok sorába lépett. A hercegnél rendkívül megtetszett a Csorbai-tó festői szép vidéke és elhatározta, hogy ezentúl a nyár egy részét a Magas Tátrában fogja tölteni. Ezért megvette idősb gömöri Szentiványi Józseftől, a Csorbai-tó urától, a Laszkáry-villát huszonnyolcezer koronáért.

Munkácsy állapota. Az «Echo de Paris» néhány nap előtt Munkácsy Mihályról szomorú hírt közöl. A mester, a kit gyógyintézetben ápolnak, mostanában olyan rosszul van, hogy orvosai már nem is reménykednek felgyógyulásában.

Lauka Gusztáv jubileuma. Nagy-Becskereken december 12-ikén szépen megünneplék Lauka Gusztáv 60 éves írói jubileumát. Az Akadémia, a Kisfaludy-Társaság, a Petőfi-Társaság, Szent-István-Társulat, a székesfehérvári Vörösmartykőr, az írói körök üdvözlő sürgönyöket küldtek.

A «Leipziger illustrierte Zeitung» cz. folyóirat 1892. évi november hó 26-án kelt számában következőképen írt a Richter-féle Túrelmi játékokról: «A mai nemzedéknek magasabb nevelési szükséglete kivált világosan kifejezést nyer azon módon, melyen a gyermekek számára való ajándékok kiválasztatnak.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: FINDERA ISTVÁN, címzetes kanonok, esperes, sőregi plebános, arany-misé pap, a gömör-megyei Sőregen 76 éves korában. A köztiszteletben élt agg lelképásztornban FINDERA Imre, az orsz. statisztikai hivatal levéltárnoka nagybátyját vesztette el. — SZÜCS JÁNOS, az enyngi ref. egyházközség lelkesze, a mezőföldi ref. egyház-megye esperese, Veszprémvármegye bizottsági tagja, a lelkesze pályán eltöltött 56 évi hű és buzgó szolgálat után, munkás életének 83-ik évében Enyngén. — Péchujfalusi PÉCHY MINÁLY, nyug. honvéd-huszárrag 65 éves korában Czíkon. — TÖRŐ LAJOS, nyug. tanító, a ki a szabadságharcot is végigküzdötte, Debreczenben 77 éves korában. — KOSZTYIK JÁNOS, ó-kanisza gyógyszerész, 48-as honvéd-tiszt, a magyar országos gyógyszerészegylet disztaga, 93 éves korában Ó-Kaniszában. — RÓTH MÁRTON, nyug. m. kir. posta- és táviráda-főtiszt, az evangelikus egyház gondnoka és a tisztviselő-egylet elnöke, 59 éves korában, Székesfehérváron. — SÖVÉNYHÁZI NEUHOLD EMIL, vezérőrnagy, a 31-ik gyalogdandár parancsnoka, Brassóban. — BEUST FUGYES, a néhai osztrák-magyar külügyminiszter gróf Beust öccse, nevelő-intézet tulajdonos, 83 éves korában, Zürichben. — TORNYOS GYÖNY, pénzügyi tanácsos, pénzügyi igazgató, 54 éves korában, Rimaszombatban. — VIDOVSKY JÁNOS, a csabai takarékpénztár vezérigazgatója, Békés-Csabán, 63 éves korában. — NEDELYKOVICS GYÖRGY, földbírtokos, ki szerb közművelődési célokra százezer forint hagyott, Újvidéken.

Tuskói Kovács IMRÉNÉ, szül. Fischer Krisztina, néhai állami mérnök özvegye, Kovács Imre magyar államvasuti felügyelő édesanyja, Budapestben. Az elhunytban Hieronymi Károly országgyűlési képviselő nagynénjét gyászolja. — MORELLI FERENCZ, szül. Sáfár Erzsébet, Morelli Gusztáv mintarajziskolai tanár és dr. Morelli Károly orvos sógora, 55 éves korában, Budapestben. — ÖZV. ALBISY FERENCZ, szül. Keresztény Karolin 56 éves korában, Bihar-Páspökön. — ÖZV. PILLÉR JÓZSEFNÉ, szül. semsei Pempsey Anna 64 éves korában, Budapestben. — PFLIEGLER J. FERENCZ, szül. Markovits Erzsébet, 56 éves korában, Miskolczon.

Szerkesztői mondanivalók.

Olvasóink. A Dél-Afrikában működő angol csapatok addig mind a sorhadból kerültek ki. A miliciát (honvédség) mozgósították ugyan, de eddigelő még mind Angliában vannak.

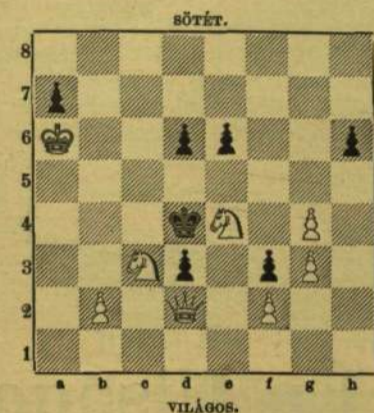
Szent örökségem. Fiamhoz. Gondosan, csinosan van írva mind a kettő; az első azonban alakítás tekintetében nem állja ki a kritikát, a második pedig nagyon is erősen érzik Arany János hason-című költeményének hatása.

Dicső. Boldogság tanyája. A költészet örök. Az első szatira volna, de nagyon erősen; a második kidolgozásán még most is sok a folt; a harmadik pedig egy elesélt gondolatot mond el középszerűen.

Vasárnap délután. Hangulatok. A hazát cseréltök. Gondolatok csillagnak ki itt-ott a kissé kúszált, nehézes verselésből; ügyes fordulatok, melyek bizalmat keltenek szerző költői tehetsége iránt.

SAKKJÁTÉK.

2145. számú feladvány. Bayer St.-től.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

A 2130. számú feladvány megfejtése Fetow J.-től.

- List of chess moves: 1. Hg4-e5, 2. Kg6-g5, 3. Vh6-e6, 4. Vg6-c6 mat.

- Chess moves: 1. Vg4-g5, 2. Vh6-f8, 3. Vg8-d8 stb.

Helyesen fejtették meg: Budapestben: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Lipótórott: Hoffbauer Antal. — Gyulán: Nuszbek Sándor. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 48-ik számában közölt képtalány megfejtése: Fény és mesterkelt öröm még korántsem megelégedés.

Feloldás szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Osztrák-magyar ACETYLÉN-TÁRSASÁG mint szövetkezet, 8170 Budapest, VII., Erzsébet-kört 50. sz.

Bécs, I., Wipplingerstrasse 22. és I. Tiefer Graben 26-28.

Acetylen-világítási telepeket létesít szállodák, vendéglők, kávéházak, villák, közúti, városok stb. részére.

Nehézség. A ki esküvőben, górcsókban és más ideggyógyászati szenvedély, kérjen ezekről szóló füzetet. Küldi ingyen és bérmentve a Schwaben-Apotheke Frankfurt a.M.

Foulard-selyem 65 krtól - 3 frt 35 krig méterenként legújabb mintázat és színben -

REGI szírmassza vizetesség és mindenféle sömörbajknál (bőrtégek, kéz-és lábizzadás, övvar) legjobban ajánlják az Ichtiol-Salicyl-t, mely a test bármely részén használható...

Épen most jelent meg remek kiállításban.

NÉPSZERŰ CSILLAGÁSZAT

Az égbolt egyetemes leírása

Irta FLAMMARION CAMILLE

Fordította Dr. HOITSY PÁL

Két kötet. Nagy nyolczadrétű alak.

Harmadik javított és bővített kiadás.

360, részben önálló fekete és 6 színes képpel, 4 csillagászati térképpel.

Ára füve 9 frt. Fényes diszkötésben 12 frt.

Flammarion a híres munkája, mely nemcsak tudósok, hanem laikusok számára is írva van, most oly remek kiállításban jelent meg, hogy azt mint ajándék-művet is nagyon ajánljátjuk.

E munka egyszersmind a legalkalmasabb ifjúsági irat szerdültebbek számára.

Kapható a PALLAS irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkiadóhivatalában, Budapest, Kálmán-u. 2

A női szépség

Vörös kezek! vörös arc és orr ellen az egyetlen gyógyszer a Raditz-féle

Mirtus-fehéritő. Számtalan elismerőlevél Ártalmatlan. Uvegi 2 frt.

Legjobb esti és napi poudre a Mirtus-poudre. Doboz 50 kr., (fehér, rózsas, vagy crème). 8490

Mirtus-crème. bőrfinomító és remek illatú. 1 drb 40 kr, 3 drb 1 frt 10 kr.

Pulcheradin-szappan. Bőrfinomító és remek illatú. 1 drb 40 kr, 3 drb 1 frt 10 kr.

APOSTOL gyógyszerár BUDAPEST, VIII., József-kört 64/c.

Alapítottott 1865-ben. A legjobb bel- és külföldi zongorák, pianinók és harmoniumok legelősből kaphatók. Heckenast Gusztáv zongorateremtő Budapest, VI. Gizella-lér 2. (Váci-utca sarkán).

KÖHÖGÉS REKEDSÉG és HURUT ELLEN A LEGJOBB A RÉTHY FÉLE A RÉTHY FÉLE Pemetefücsukorka. Ára 30 kr. 5 csomag bérmentve 1.50. MINDENÜTT KAPHATÓ. Kérjünk csak Réthy-féle.

MARMATIA Magyarország és Ausztria területére kisközlőgáson szabadalmazott 8300 házigomba-írtó és fa-conserváló szor. Évek hosszú során át kipróbált kitűnő szer mindennemű épületgomba gyökere és biztos kiirtására s fanyagoknak, különösen padlók és hársfedeleknek korhadás elleni conserválására.

WEINWURM ANTAL. Első magyarországi fényképezési, Cinkografiai, chromoantotipiai sokszorosító műintézet készíti horvagy, valamint rész maratonai kitételeket a legszébb kivitelben. Házonyi felvételeket, u. m. épitményeket, gépeket, rajzokat, továbbá olajfestményeket és ipar művészeit tárgyaló és napi poudre a Mirtus-poudre. Doboz 50 kr., (fehér, rózsas, vagy crème). 8490

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, kockás, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb) Ruhák s blousokra a gyártó! Frívát fogyasztókna postabér, vámentesen és házhoz szállítva. Minták postafordultával. Magyar levelezés. — Svábjában közzeszer levélbilyeg ragasztandó HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben (cs. és kir. udvari szállító).

„EGYETÉRTÉS“

POLITIKAI NAPILAP.

XXXIII. évfolyam.

Felelős szerkesztő Dienes Márton.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olesó eszközeivel, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar újra elmaradót, új előfizetőket szerezzen, hanem mindenkor...

Hogy ezt a célt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem annyit betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán...

Csakis a lap ilyen nagy mérete tesz lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének...

Erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem annyit betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán...

Csakis a lap ilyen nagy mérete tesz lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének...

Erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem annyit betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán...

Csakis a lap ilyen nagy mérete tesz lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének...

Erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem annyit betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán...

Csakis a lap ilyen nagy mérete tesz lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének...

Erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem annyit betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán...

Csakis a lap ilyen nagy mérete tesz lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének...

Erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem annyit betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán...

Csakis a lap ilyen nagy mérete tesz lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének...

Erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem annyit betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán...

Csakis a lap ilyen nagy mérete tesz lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének...

Erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem annyit betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán...

Csakis a lap ilyen nagy mérete tesz lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének...

ESZMÉNYI KEBEL. Érheto el a Pilles orientales által, Batie gyógyszeráról Párisban, Rue Montmar...

Ápold a szépségedet! CZERNY-féle eredeti Orientalische Rosenmilch. (Keleti rózsatej) 8270

ANTON J. CZERNY, BÉCS, XVIII., Carl Ludwigstrasse 6. Budapesti főraktár: Török József gyógyszeráról Király-utca 12.

Párisi hajápolási szerek! Viola hajfajtalító-tej. Teljesen ártalmatlan kitűnő hatású. Viola hajszesz. A haját leggyorsabbá sem...

GEML-féle gyógyszerárban. Temesvár, Belváros, Losonczy-tér.

REPRODUKÁLO-MŰNIEZET. PHOTÓ-CZINKOGRAFIA. WITTIZ MANFRÉD. VILÁMUS MUTIPER

Szigeti Hattyu-eréme 1 kor. 20 fill. Szigeti Hattyu-szappan 80 fill. Szigeti Hattyu-mosdóvíz 2 kor.

STEINEBACH V. Dús választéka nagy miniatráktól és kiállítási helyiségig.

Negyedévre 1 frt. Angol mosóselyemkémek nagy választékban.

Az Én Ujságom képes gyermek hetilap. Szerkesztő PÓSA LAJOS.

Karácsonyfára való AZ ÉN UJSÁGOM is, a legszébb, legkedvesebb gyermeklap. Szerkesztő Pósa Lajos, a kit a legjelesebb magyar írók támogatnak...

Januárban minden új előfizető ingyen kap egy gyönyörű naptárkát. 8499

KIÁLLÍTÁS IV., Váci-utca 2. Most érkeztek meg Keletről, Perziából, Smyrnából a legpartabb és legexquisitebb...

Joannovits Döme IV., Váci-utca 2. (Városház-tér sarok.) Alapított 1820. évben.

Nagy karácsonyi és ujévi selyemáru eladás SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA lyoni és párisi selyemkélme-különlegességek áruházában BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCZA 4.

Még csak néhány napig. Huzás már 1899 december 30-án. Magy. kir. jótékonycélú államsorsjáték, főnyeremény 150,000 korona.

Legalkalmasabb és legzölészerűbb karácsonyi és ujévi ajándékok Magyar fém- és Lámpaáru-gyár részvény-társaság

Szépség és egészség. Étvágytalanság és Gyomorgyengeség. Váltóláz és hideglelés ellen.

Rumot, finom liköröket. BÁNHEGYI C. J. BUDAPEST, IV. kerület, Rostély-utca 13. szám.

JUNO-KENŐCS. A világ legkiválóbb szere a női szépség fenntartására és emelésére. JUNO-hajfestőszer.

Kwizda féle Korneuburgi marha táppor. Baromgyógyán-órendi szor lovak, szarvasmarhák és juhoknak.

Michelstädter S. E. és H. Legnagyobb saját gyártmányú cipőraktárak.

TYUKSZEMET, borkeményedést stb. gyorsan, fájdalom nélkül és biztosan eltávolít a kitűnő hatásában...

A min a magyarság Árpádtól e mai napokig jóízűen kacagott s a mibe szelid vagy borsos humorral belefeleltette életbölcsességét, mind ezt az élvezetes és vidító anekdotát garmadába gyűjtötte Tóth Béla, a legelméőbb magyar tárczáiró. A humor és tréfa fényes tűzijátékaiban gyönyörködik, a ki ezeket a lapokat elolvassa; bennük nemcsak a magyarság hagyományos, híres humorára és mókájára talál, hanem a szittya faj szellemének savára, borsára. Mulattatóbb s magyarabb könyv nem is készült még a magyar család számára, mint ez az anekdotagyűjtemény, a mely sok jóízű, bolond, furcsa, ámulatba ejtő históriát mesél el, de óva kéri a trágárságot s a mely finom tükörben mutatja be: min vidult, min kacagott, min mosolygott ezer esztendőn át a magyar. — A Magyar Anekdotalincs öt kötetből áll. 8498

A teljes mű ára füzve 12 forint, diszkötésben 16 forint, mely összeg egymásután következő havi 1 forintos részletekben törleszthető.

Itt levágandó és beküldendő SINGER és WOLFNER cégnek Budapesten.

SINGER és WOLFNER könyvkiadóhivatalának
Budapest, Andrassy-út 10. szám.

Alulírott ezzel megrendelem a Magyar Anekdotalincs című öt kötetes munkát diszkötésben 16 frt összértékben, fizetendő 1 frtos havi részletekben a szállítástól kezdődőleg Budapesten, Singer és Wolfner könyvkereskedésében. Az esedékes és le nem fizetett részleteket a cégnek jogában áll költségre postai megbízással bevonnai. A részletek be nem tartása az egész gyűjtemény árát azonnal esedékessé teszi. A szállítási alkalmával az első részletet kérem utánvenni.

Név és állás: _____
Kelet: _____ Lakhely: _____
V. U. _____ Fizetendő Budapesten.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban,
Budapest, IV. kerület, Egyetem-utca 4. szám.

Egy posta-láda.
Tartalmaz:
1 üveg pünkösszós.
1 üveg családi rum (1 liternyi).
1 kilo Nelligberry kávé.
20 deka keverék illatos tea.
1 üveg édes must-mustár.
1 üveg francia mustár.
1 nagy csomag mandulás kék-szerelő.
2 doboz sardella-gyűrűk.
2 doboz sardella, olajban.

Kombinált áru-összeállítás.
Takács Lajos
fűszer-,bor- és csemege-üzlete
BUDAPEST,
Kossuth Lajos-utca 19. sz.

Egy posta-láda.
Tartalmaz:
1 üveg családi rum (1 liternyi).
1/2 kilo keverék illatos tea.
1 kilo Nelligberry kávé.
1 üveg pünkösszós.
1 doboz Thon-hal, olajban.
1 doboz ered. strassb. pástétom.
1 üveg francia mustár.
1/2 kilo finom giardinetto.

Egy posta-láda.
Tartalmaz:
1 edény orosz kaviár.
1 üveg családi rum (1 liternyi).
20 deka keverék illatos tea.
1/2 kg. angol tea-sütemény.
1 doboz strassburgi pástétom.
1 doboz rizk, tengeri hamer.
1 edény angol mustár.
1 doboz ananász-konzerv.
1 doboz ostee háring bouillonban.

A postai áruknál ismertebb árakat megkérve a megfelelő szám és ár megnevezése mellett az összegnek vagy egy forintnak előzetes beküldése ellenében utánvétellel.
Ezen kombinált áruküldéssel szolgálatot vélek tenni arra, hogy igen jutányos árban a fővároson kívül a vidékre is teljesen bérmentve juttathassam kitűnő kifogástalan áruimat, melyekért, ugyazoknak gondos csomagolásáért szavatolok.
Azon rendeléseknél, hol is az 1 frt előlegnek beküldése hiányozna avagy nem volna biztos az átvétellel szemben — tekintettel a sokoldalú visszaélésekre — egyéb óvakodásom nincsen az áru el nem küldésénél. 8489

Egy posta-láda.
Tartalmaz:
1 palack Martall-cognac (3 csillaggal).
1 palack Laurima orsiel.
1 palack Marsala.
1 edény orosz kaviár.
1 doboz tengeri hamer.
1 doboz bouillon-háring.

A LEGOLCSÓBB POLITIKAI NAPILAP.

A „REGGELI UJSÁG” 1900 január 1-ére új előfizetést indít. A „REGGELI UJSÁG”-nak ugy a politikában, mint a társadalmi, közgazdasági, művészeti és minden a közügyet érdeklő kérdésben csak egy irányelve van: az igazságot megírni és bármiféle tekintet nélkül azért küzdeni. Irodalmi része előkelő színvonalon áll, híradása mindenről megbízható és gyors. Kötendő regényt és érdekes tárczákat közöl.

A „REGGELI UJSÁG” egyik célja az, hogy a jelenlegi súlyos gazdasági viszonyok között a magyar család anyagi érdekeit és megélhetését mindenképpen előmozdítsa.

A „REGGELI UJSÁG” minden nap nyolcz oldalon jelenik meg és tényleg a legolcsóbb politikai napilap. 8501

A „REGGELI UJSÁG” előfizetői teljesen ingyen kapják a „MAGYAR NÉP” című képes hetilapot.

Tetszés szerinti fénykép után készült élet-nagyságu platin képet 5 forintért.

Mutatószámot kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

A „REGGELI UJSÁG” előfizetési ára (a „MAGYAR NÉP”-vel együtt):
Vidékre portómentesen:
Egy hónapra ..... 50 kr.
Negyedévre ..... 1 frt 50 kr.

Budapesten házhoz hordva:
Egy hónapra ..... 30 kr.

A „Reggeli Ujság” kiadóhivatala
Budapest, József-körút 19.

THYMOL CRÉME
legjobb a fogaknak.
Mindentűt kapható.

Specialista
sérvkötőkben!
Keleti-féle cs. és kir. szab. sérvkötője a legújabb szerkezettel, elismerve a legtökéletesebbt ezen genében. Nem csúszik, nem okoz kellemetlen nyomást s megfelel a legmagasabb követelményeknek.
Árak: Egyoldali 6 frt. Kétoldali 12 frt.
Képes árjegyzékét diszkreációval küld a gyár.
KELETI J. VI., Koronaherczeg-u. 17.

Vérszegények és lábbadozók
Serravallo Chinabort vassal
1/2 liter ára 1 frt 20 kr.
1 liter ára 2 frt 20 kr.
Készítő Serravallo gyógyszerész Triestben.
Pompás írást, a miért a gyermekek is igen szívesen isszák. Sokszor kitüntették, Minden gyógyszerárban kapni. 8014

Calderoni és Társa
BUDAPEST.
Látzerraktár: Váci-utca 30. Mű- és tanszer- raktár: Kes-híd-utca 8. sz.
Mint karácsonyi s újévi ajándékokat ajánljuk: 8440
szemüvegeket s orrcsipeket finom üveg- vagy valódi heryjeceze-kel. — Színházi és ket- tős tábori látóüvegeket a legjobb minőségben és felszerelésben. Legújabb Zeiss-féle távcsö- vek. — Anoreid és higanyfénylgyódműveket. — Ablak, szoba, totem és fűdő hőmérőket. — Gőrsőket. — Nagyító üvegek. — Rajzeszközök. Teleszkópokat stb. stb. — Továbbá Varázslámpák finom ké- pekkel frt 3, 5, 7.50 stb. — Fűthető gőzgépművek. — Villamgöpeket. — Mellékkészületek villamgöpekhez, 10 darab szekrényben 13 frt. — Fűdtelék különböző nagyságban. Fényképezési készülékeinket, melyekkel bárki minden előismeretek nélkül a legszebb képeket készítheti. Ár 20 frtól főléle. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Végeladás.

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

35 év óta fennálló nődivat-üzletemtől visszavonulok, ennek következtében az összes raktáron lévő
női divat-kelmék
rendkívül olcsó, lezállított árakon, a gyári árakon alul kerülnek végeladásra. Bátorodnom a nagyérdemű közönség, ezen épen jelenleg, az árak rendkívüli árcsökkenése folytán igen kedvező bevásárlási alkalomra becses figye mért föl hívni. Az árak mint ösmert, szolid, finom kelmék, nem összevásárolt, mutatós silányságok, ennél fogva különösen a közelgő

karácsonyi ajándékokra is a legmelegebben ajánlom. A nagyérdemű közönség szives látogatását kérem. 8491
BODÓ GUSZTÁV Budapest, Váci-utca 8

Végeladás.

BRÜNNER TESTVÉREK
Villamos- és petrolum-lámpa gyári raktár:
BUDAPEST,
IV., Koronaherczeg-u. 3.

A Richter-féle
Horgony-Kőépítőszekrény
A gyermekek kedvező játéka és a legjobb, a mit nekik játek- és foglalkoztató szerül ajándékozhatunk. A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények által természetesen nagyobbított és azért kétszeresen értékesek. A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények 0.75, 1 1/2, 3, 3 1/2, 4 1/2, 6-10 kor, és azon felülűl áron a világ- nak minden finomabb játékszerüzletében kaphatók; hanem a Horgony-gyárjegyre ügyelni kérünk és minden kőépítőszekrény «Horgony» nélkül mint utánzat és nem valódi visszautasítandó.
Uj! Richter-féle türelmi játékok: Sphinx, Manó, Villámháritó, Haragtörő stb. Ár: 70 fillér darabonként. Valódi csak a «Horgony» gyárjeggyel!
A ki gyermekeket akar megajándékozni, hozassa meg magának azonnal az alatt jegyzett cégnek új, gazdagon illusztrált árjegyzékét, melynek beklüldése ingyen és és bérmentve eszközöltetik. 8474

Richter F. A. és társa. Első osztr.-magy. cs. és kir. szab. kőépítőszekrénygyár
Iroda és raktár: I. Operng. 16. BÉCS (Wien), gyár: XIII/1. (Hietzing).
Büdfelstadt, Nürnberg, Olfen (Svájcz), Rotterdam, New-York, 215 Pearl-Street.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

PANZER
Pénzszekrény, tresor és vasipar r.-i.
Szabadalmazott új rendszerű tűz- és betörésmentes acélpánccél pénzszekrények, tresor, safes-deposits, pánccélzobák különleges gyára. Különös jó szerkezetű anyakönyv-szekrények kaphatók jutányos árban. 8339
Budapest, Károly-körút 9. sz.

Dinamogépgyár és vegyiter-
mékek gyára, fémgalvanizá-
lis és galvanoplasztikához
szükséges kellékek gyára
Pfanhauser Vilmos gyári raktára.
Képviselője:
BAIER LIPÓT,
Röck Szilárd-utca 10. Telefon.

WACHTL és TÁRSA
IV., Régi posta-utca 4. 8347
Egy fényképezési gép
a legszebb ajándék. — Passe-partouts és rámak a leg-
jutányosabb árakon. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BELICZAY BÉLA 8475
mézeskalácsos és viaszgyertya öntő,
viaszmáz, méz, viasz- és fáklya-raktára
Budapest, VII. ker., Csányi-utca 3. (saját házában).
Fiókküzet IV. ker., Városház-tér. 2.

GMEHLING HERMANN
cs. és kir. udvari szállító.
BŐR-BUTOR-GYÁR,
Budapest, VII., Damjanich-u. 6.
Állandó raktár kész bőrszékelyből, fautelekből, mappákból, kályhaellenzőkből, papirkosarakból stb. stb. 8345

PHOTO-
CHROMOGRAFIA
WITTIZ VILMOS
BUDAPEST
Horgony, vörös- és sárgaréz cliché előállítása, vala-
mint autotypiák, phototypiák, chemigraphiák,
és photografikák, úgy helybeli, mint vidéki megrendelések
jutányos áron pontosan eszközöltetnek. 8356

FESTÉK GYÁR Lakk-kencze, építészeti anya-
gok, vegyészeti cikkek és enyv
különbözőségek, gépolajok.
Uj. ERKER ANDRÁS 8341
Telefon 13-08. Ujpest, Árpád-út 56. Telefon 13-08.

készít a legfinomabb kivitelben 8302
CLICHEKET **WOTTITZ MANFRÉD**
Budapest, Király-utca 30. — Telefon 18-99.

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ORAÜZLETE.
Alapított 1847.
Brausweller János
Szegeden. Cs. és kir. hivatalosan
szab. csomagon és művészi felállítású
a nemzeti ingóságoké.
stb. stb.
ÓRAK, EKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE
Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Legjobb és leghirvesebb pipere hölgypor: a La

VELOUTINE

Különleges Rizpor BISMUTTAL VEGETIVÉ

CH. FAY, ILLATZERÉSZ.

PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

A női szépség

emelőre, tökéletesítésre és fenntartására legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegyírt és zsírtmentes készítmény

Margit Crème

Rövid idő alatt szünteti szepit, májfoltot, pattanást, bőrkéreg (mitesszer) és minden más bőrbajt. Kisméltja a ráncokat és himlőhelyeket még korai egyéneknek is öde hájos arczsint kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint.

Margit hölgypor 60 kr., 3 szinben. Margit szappan 25 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr.

Készítő FÖLDES gyógyszerháza, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.

Főraktár: **Török József** gyógyszerháza, Budapest, Király-utca 12.

Kurczk és Fsa

Photozinkografiai műintézet

készíti a legjobb minőségű fényképeket minden műnyomatványhoz

Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 13.

Berndorfi fémáru-gyár.

Raktár: Budapest, Kristóf-tér és váci-utca sarkán.

Gyártmányok: Alpaca-ezüst, China-ezüst és alpacaéből: 8421 u. m. étszerek, asztalterítékek minden kivitelben; gertya- és gyufa-tartók, tea-kanalak, tenisz- és szűrők, magánházak, szállodák, vendéglők és kávéházak részére.

Kelengye csetták. Szabadalmazott tiszta nickel főző-edények. Képes árjegyzék kívánra bérmentve.

D' Leras

VAS PHOSPHÁT

Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és csontok legfontosabb elemeit. Kiváló gyógyszer vérszegénység, sápkór, gyomor-fájdalmak, vérvesztés eseteiben szabályozza a hőszámot, könnyű emészthető és kiválóan alkalmas fiatal leányoknak, valdeben lévő fiatal leányoknak, valamint gyenge gyermekeknek legmegelőzően ajánlatos. Egy üveg ára 1 frt 50 kr. Magyarországi főraktár: Budapest, **Török József** gyógyszerháza király-utca 12. sz.

Chocolat SUCHARD

LE „MATTERHORN” (CERVIN) depuis RIFFELALP, Suisse

A dr. Luis J. Phelan

által föltalált **Whitely Health Exerciser**

amerikai szobatornaszer. Szaktekintélyek által ajánlva. Sok ezer példányban alkalmazva. A legalkalmasabb **karácsonyi ajándék.**

Magyarországi képviselő: **Geittner és Rausch** Budapest, Andrássy-ut 8. szám.

Arak nők és gyermekeknek 8 frt 50 kr.
Férfiaknak 9 frt 75 kr.
Athletáknak 11 frt.

Használati utasítás mellékelve.

Palais hajfjító

használatával a megöszült haj eredeti színét nyeri vissza. A fejbőrt nem fésli, a ruháknak nem foltot nem hagy, többi előnye, hogy a hajszálakat erősíti és hogy teljesen ártalmatlan. Egy üveg ára 1 frt.

Főraktár Budapest: **Petri Ottó** gyógyszerháza, L. Attila-kört 47. Kaplato: **Váci-kört 66. sz., Mátyás-utca 3. és Király-utca 36. szám** alatti gyógyszerházaiban is. 8190

CZIMBALOM

kedvelőknek van szerencsém szabad. hírneves „Centralis” czimbalmalmat melegen ajánlani. A centralis czimbalomnak azon előnye van, hogy a fenék megrepesését megóvjá és az örökös hangolástól fölmenti, a mi a czimbalom kedvelőknek nagy előnyére szolgál. 8418

Képes árjegyzék ingyen.

Tisztelettel **APPEL IGNÁCZ** hangszerkészítő, Budapest, Ulloi-ut 10. szám. Alapított 1872-ben.

Az ipar egy csodája

az alább nevezett 56 drból álló valódi Britannia-ezüstből való díszesdoboz-készlet a rendkívül olcsó áron. **6 frt 60 kréért.**

6 drb legfin. Britannia-asztalkó-val. ang. pengével.
6 amer. Britannia-ezüst villa egy darabból.
12 evőkanál.
12 kávékanál.
1 levestemerőkanál.
1 tejszűrőkanál.
2 tojáskerék.
2 pompás asztalgyertyatartó.
1 teaszűrő.
1 szab. főzőkészkészlet.
6 legfin. gyümölcskés.
6 legfin. gyümölcsvilla porcellánfogantyúval

56 drb összesen csak 6 frt 60 kréért.

Fenti 56 tárgyat **6 frt 60 krnyi** minimális ártért adhatjuk. A Britannia-ezüst egészen oly fehér fém, mely ezüstszínt 25 éven át megtartja, a miért kezeséget vállalunk. Annak hiteltel, hogy ezen hirdetés való igazságon alapszik, tesszük a következő **nyilvános nyilatkozatot:**

Azon esetre, ha a megküldött Britannia-ezüst-készlet nem felel meg, a fizetett összeg akadálytalanul visszaadatik. A ki csak valamiképen hasznát veheti, rendelje meg magának fenti dísz-készletet, mely kiválóan alkalmas mint **lakodalmi és ünnepi ajándék,** ugyszintén szállodák, vendéglők és jobb háztartások számára. — Kapható csak **Rix szállítóházában,** a tanítóház-egyesület szállítója stb., ezébjegyzet árulásh. fennáll 30 év óta.

Bécs, II/2, Praterstrasse 16.

Szétküldés utánvétel-vagy az összeg előleges beküldése mellett.

Valódi csak védjeggyel.

Számos elismerőlevél rendelkezésre áll.

Rogátsy-fele LILIANA-CREME.

Bámulatos hatás. Teljesen ártalmatlan.

Minden hölgy, aki szép lenni és tetszeni akar, és a szépségét legidősebb koráig fenntartani kívánja, csak Rogátsy-fele LILIANA-cremet használja, mert csak ezáltal lehet a valódi szépséget elérni. A ráncos arczbőrt elsimítja és bársonypuhává teszi.

Szepit, májfoltok, himlőhelyek, pörselemek, pattanások, barna vagy sárga arczsín, arczvörösség stb. egyszerre elmúlnak búvos gyorsasággal és a legdurvább bőr is frissé, fiatalossá, hajóssá válik. 8141

1 tegely ára 50 kr., hozzávaló szappan 50 kr.

Rogátsy-féle LILIANA-PUDER.

kétségkív. net. vábja minden pudernak. Főelőnye, hogy tartósan fedi az arczbőrt és szabad szemmel alig látható. Bál, szalon és nap-pali bőrszépítő szerül szolgál. Teljesen ártalmatlan.

ROGÁTSY KÁLMÁN gyógyszerháza a **Szt. Istvánhoz NAGY-KIRIMDÁN.**

Budapest, **Török József és Egger L. és J. utca.** Rendelések pontosan és diszkréten eszközöltenek.

200,000 korona

összeget tesznek ki a **Nagy jótékonyezélu sorsjáték** első főnyereményei a Budapesti Poliklinikai Egyesület (kórház) javára.

Minden sorsjegy játszik a **6 HUZÁSON** utófizetés nélkül, a következő főnyereményekre:

100,000 korona, 5 à 20,000 korona, melyek kívántra 20% levorással készpénzben beváltak. Egy sorsjegy ára csak **1 korona.**

Első húzás visszavonhatatlanul már **1900 január 4-én.**

Sorsjegyek kaphatók a **Nagy Jótékonyági Sorsjáték kezelőségénél** a Budapesti Poliklinikai Egyesület (kórház) javára, **Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 1,** továbbá az összes bank- és váltóüzletekben, postahivatalokban, dohánytösdékben stb. 8486

KESSLER-féle MAGDA-HAJKENŐCS

dermatológiai-terapeutikus alapon nyugvó összetételénél fogva az elmert legjobb szer **korpa ellen, ugyszintén hajkihullás ellen.**

MAGDA-HAJKENŐCS több év óta kipróbálva, teljesen ártalmatlan, a hajnövést előmozdítja és mint **kitűnő óvszer** a gyakran előforduló hajbetegségek ellen, még gyermekeknek is használatra legjobban ajánlatos. **1 tegely ára 3 korona.** — Főszétküldési raktár: **KESSLER REZSŐ-nél** gyógyszerész **CYERTYAMOS, (Toronto vármegye).** Raktárak Budapest: **Török József, Király-utca 12. sz.** Dr. Egger Váci-kört 17. 8336

52. SZÁM. 1899. BUDAPEST, DECEMBER 24. 46. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **egész évre 12 frt** POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt 16 lólvra — 6. **Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 8 frt 16 lólvra — 4. **Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK** egész évre 5. 16 lólvra — 2.50. Külföldi előfizetéseket a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

KARÁCSONY ÜNNEPÉN.

Az 1800-AS ÉVEK során utoljára köszönt be most hozzánk a karácsony, a szeretet nagy ünnepe. S ha visszatekintünk a mult század utolsó karácsonyára, mily nagy különbséget látunk a közt és a mostani közt! Oly nagy előmenetelre segítette azóta a gondviselés hazánkat, nemzetünket, a milyenről nagyapánk, kik az 1800-as évek első karácsonyát az akkori francia háború zivatari közt szorongó aggodalmak közt ünnepeleék, álmodni sem merhetek. Akkor a háború vésses hullámai fenyegeték határainkat: ma — Istennek hála! — a tartós béke olajával ékesíthetjük karácsonyfáinkat s azzal a reménnyel tekinthetünk a jövőbe is, hogy a béke munkáját ezentúl is nyugodtan folytathatjuk.

De nemcsak egy nemzetet, hanem az egész keresztény világot mélyebb elmélkedésre indíthatja a század utolsó karácsonya, mely, mint

KARÁCSONY-ÉJ.